
**ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΑΤΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ
ΜΕ ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ
ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**

2^η Έκδοση, Νοέμβριος 2023

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	3
1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΑΤΗΣ	4
α. Εισαγωγή	4
β. Διαδικασία αξιολόγησης κινδύνων απάτης	5
γ. Συγκρότηση και Σύνθεση Κεντρικής Ομάδας Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης	6
δ. Συγκρότηση Ειδικών Ομάδων Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης σε επίπεδο Φορέων Υλοποίησης ΣΧ	7
ε. Διεξαγωγή Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης από τις Ειδικές Ομάδες, σε επίπεδο Φορέων Υλοποίησης ΣΧ	8
στ. Συχνότητα διενέργειας Αξιολόγησης Κινδύνων	9
ζ. Βήματα διενέργειας αξιολόγησης κινδύνων	10
η. Το τελικό αποτέλεσμα της αξιολόγησης του κινδύνου απάτης	11
θ. Προγραμματισμός νέας / επόμενης αξιολόγησης	12
ι. Έκτακτη αξιολόγηση κινδύνων απάτης	12
ια. Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας του συστήματος αξιολόγησης των κινδύνων απάτης...	13
2. ΔΕΥΤΕΡΗ (2Η) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΑΤΗΣ 2023	14
α. Σκοπός και Στόχος	14
β. Η Σύνθεση της Κεντρικής Ομάδας Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης για το ΣΑΑ για τη 2 ^η αξιολόγηση κινδύνου απάτης (Νοε 2023)	15
γ. Η Διαδικασία Αξιολόγησης Κινδύνων που ακολουθήθηκε	16
δ. Κατάρτιση Καταλόγου Κινδύνων Απάτης και αντίστοιχα Σημεία Ελέγχου	16
ε. Βήματα διενέργειας αξιολόγησης κινδύνων και Αποτελέσματα κατά την 2 ^η Αξιολόγηση Κινδύνων Απάτης	18
στ. Σχέδιο Δράσης με πρόσθετα μέτρα καταπολέμησης της απάτης	21
ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ	33
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	36
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	37

Εισαγωγή

Η Συμφωνία Χρηματοδότησης από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η οποία συνομολογήθηκε μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Κυπριακής Δημοκρατίας στις 31/08/2021, προβλέπει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα στην παράγραφο 2 του Παραρτήματος Ι με τίτλο «**Βασικές απαιτήσεις του συστήματος ελέγχου του Κράτους Μέλους**»:

Σε συμμόρφωση με το Άρθρο 22 παράγραφος 2 σημείο α) του Κανονισμού ΜΑΑ¹, το Κράτος Μέλος εφαρμόζει με αποτελεσματικό τρόπο αναλογικά μέτρα καταπολέμησης της απάτης και της διαφθοράς, καθώς και κάθε απαραίτητο μέτρο για την αποτελεσματική αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων. Αυτό περιλαμβάνει:

- τη λήψη ενδεδειγμένων μέτρων για την πρόληψη, τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση υποθέσεων απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων, καθώς και για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης, και την εκκίνηση νομικών διαδικασιών για την ανάκτηση μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων,
- αξιολόγηση κινδύνου απάτης και καθορισμό κατάλληλων μέτρων άμβλυνσης στο πλαίσιο της καταπολέμησης της απάτης.

Το Σύστημα Παρακολούθησης και Ελέγχου (ΣΠΕ) του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), προβλέπει στην Παράγραφο 3.4.2.2.1 «Τα αποτελέσματα κάθε αξιολόγησης κινδύνων απάτης εγκρίνονται από τον αρμόδιο Προϊστάμενο (του Εθνικού Συντονιστικού Φορέα Ελέγχων και Επαληθεύσεων και της Συντονιστικής Αρχής) και αποστέλλονται στον Εθνικό Συντονιστικό Φορέα για την καταπολέμηση της απάτης κατά των συμφερόντων της Ένωσης (AFCOS), στην Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου και στην Ελεγκτική Υπηρεσία προς ενημέρωσή τους.»

Στο παρόν έγγραφο περιλαμβάνονται τα ακόλουθα με περαιτέρω επεξήγηση στις επιμέρους ενότητες:

- α)** Γενική Μεθοδολογία για
 - (i) την Αξιολόγηση Κινδύνων Απάτης, και
 - (ii) τον καθορισμό κατάλληλων μέτρων μετριασμού της απάτης στα πλαίσια του ΣΠΕ του ΣΑΑ, και
- β)** Ειδική μεθοδολογία και αποτελέσματα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης του ΣΑΑ
 - (i) 1^η αξιολόγηση για την περίοδο 2021/ 2022 ([Παράρτημα 1](#)),
 - (ii) 2^η αξιολόγηση (αναθεώρηση / επικαιροποίηση) για την περίοδο 2021/2023 ([Ενότητα 2](#))

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12^{ης} Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΑΤΗΣ

α. Εισαγωγή

Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12^{ης} Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας («Κανονισμός ΜΑΑ»):

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 22 του Κανονισμού (ΕΕ) 2021/241² («Κανονισμός ΜΑΑ»), η Κυπριακή Δημοκρατία (ΚΔ) πρέπει να λαμβάνει όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης για να διασφαλίζει ότι η χρήση των κεφαλαίων σε σχέση με μέτρα που υποστηρίζονται από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, συνάδει με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο, ιδίως όσον αφορά την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διόρθωση περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων. Προς τούτο, η ΚΔ προβλέπει αποτελεσματικό και αποδοτικό σύστημα εσωτερικού ελέγχου και την ανάκτηση των αδικαιολογήτως καταβληθέντων ή μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων ποσών.

Επιπρόσθετα, στις **Συμφωνίες χρηματοδότησης και δανείου**³, προβλέπονται οι «Βασικές απαιτήσεις του συστήματος ελέγχου του Κράτους Μέλους», και συγκεκριμένα στην παράγραφο 2, αναφέρεται το εξής: «Σε συμμόρφωση με το Άρθρο 22 παράγραφος 2 σημείο α) του Κανονισμού ΜΑΑ, το Κράτος Μέλος εφαρμόζει με αποτελεσματικό τρόπο αναλογικά μέτρα καταπολέμησης της απάτης και της διαφθοράς, καθώς και κάθε απαραίτητο μέτρο για την αποτελεσματική αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων. Αυτό περιλαμβάνει:

- τη λήψη ενδεδειγμένων μέτρων για την πρόληψη, τον εντοπισμό, και τη διόρθωση της απάτης, της διαφθοράς και της σύγκρουσης συμφερόντων, καθώς και την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης και τη λήψη νομικών μέτρων για την ανάκτηση μη ορθώς χρησιμοποιηθέντων κονδυλίων,
- αξιολόγηση κινδύνου απάτης και καθορισμό κατάλληλων μέτρων μετριασμού της απάτης, της διαφθοράς και της σύγκρουσης συμφερόντων.»

Σύστημα Παρακολούθησης και Ελέγχου (ΣΠΕ) της εφαρμογής του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) στην Κυπριακή Δημοκρατία μέσω της υλοποίησης του ΣΑΑ για την περίοδο 2021-2026

Ο σχεδιασμός και η πιστή εφαρμογή του συνόλου των διαδικασιών του Συστήματος Παρακολούθησης και Ελέγχου (ΣΠΕ), συμβάλλει στη διασφάλιση της εφαρμογής της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και κατ' επέκταση και στην πρόληψη της απάτης, της διαφθοράς και της σύγκρουσης συμφερόντων. Πέραν της γενικής παρακολούθησης της άρτιας εφαρμογής των διαδικασιών του ΣΠΕ από τους εμπλεκόμενους φορείς, η Συντονιστική Αρχή (ΣΑ), στο πλαίσιο των προληπτικών ενεργειών για την αντιμετώπιση της απάτης, εφαρμόζει τη **διαδικασία αξιολόγησης κινδύνων απάτης**, μέσω της οποίας γίνεται η αξιολόγηση του αντίκτυπου και της πιθανότητας εμφάνισης δυνητικών κινδύνων απάτης (συμπεριλαμβανομένων και κινδύνων διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και κάθε

² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12^{ης} Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας

³ Που αναφέρονται στα άρθρα 15 παράγραφος 2 και στο άρθρο 23 παράγραφος 1 του Κανονισμού, στο Παράρτημα Ι

άλλης παράνομης δραστηριότητας) που θα μπορούσαν να πλήξουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ.

Η Επιτροπή, μέσω Εγγράφου Καθοδήγησης (Guidance Note on Fraud Risk Assessment and Effective and Proportionate Anti-Fraud Measures (EGESIF 14-0021-00, 16/06/2014), συνιστά σε όλες τις Αρχές των προγραμμάτων, να δεσμευτούν όσον αφορά την επίδειξη **μηδενικής ανοχής (zero tolerance)** έναντι της απάτης. Οι διαδικασίες που εφαρμόζονται στο πλαίσιο για την καταπολέμηση της απάτης κατά την υλοποίηση του ΣΑΑ, αφορούν σε όλα τα στάδια του «κύκλου καταπολέμησης της απάτης» και συγκεκριμένα:

I. στην **πρόληψη** των κινδύνων απάτης, με την εφαρμογή της **αξιολόγησης κινδύνων απάτης** η οποία είναι άμεσα συνδεδεμένη με τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής του συνόλου των διαδικασιών του ΣΠΕ και ιδιαίτερα των διαδικασιών που αφορούν:

- 1) Επιλογή τελικών αποδεκτών / έργων (παρεμβάσεων),
- 2) Υλοποίηση και επαλήθευση έργων (παρεμβάσεων)
- 3) Ορόσημα και στόχοι
- 4) Πιστοποίηση και Πληρωμές

II. στον **εντοπισμό** υπονοιών απάτης με βάση τα αποτελέσματα της εφαρμογής των διαδικασιών του ΣΠΕ, και την ανατροφοδότηση του συστήματος αξιολόγησης κινδύνων απάτης για την ελαχιστοποίηση της πιθανότητας επανεμφάνισής τους

III. στα μέτρα που εφαρμόζονται για τη **διερεύνηση** εντοπισμένων υπονοιών απάτης και τη **διόρθωση και δίωξη** διαπιστωμένων περιπτώσεων απάτης

IV. στην ενημέρωση της ΕΕ με την **υποβολή αναφορών** σχετικών με τις περιπτώσεις ή υπόνοιες απάτης που εντοπίζονται, καθώς και με τα αποτελέσματα της εφαρμογής των διαδικασιών πρόληψης και καταστολής τους.

V. στον **έλεγχο** της εφαρμογής των διαδικασιών καταπολέμησης της απάτης από τις Αρχές Ελέγχου (Ελεγκτική Υπηρεσία (ΕΥ) και Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (ΥΕΕ))

β. Διαδικασία αξιολόγησης κινδύνων απάτης

Έγγραφο Καθοδήγησης της Επιτροπής «Guidance Note on Fraud Risk Assessment and Effective and Proportionate Anti-Fraud Measures»

Η διαδικασία αξιολόγησης κινδύνων απάτης, διενεργείται σύμφωνα με το Έγγραφο Καθοδήγησης της ΕΕ και με τη χρήση του Εργαλείου Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης⁴.

Το Εργαλείο Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης που προτείνεται από την ΕΕ, περιλαμβάνει έναν κατάλογο ήδη αναγνωρισμένων συνήθων κινδύνων απάτης. Για κάθε έναν από τους αναγνωρισμένους κινδύνους που εφαρμόζονται και στην περίπτωση του ΣΑΑ, στο Εργαλείο

⁴ Παράρτημα 1 του Εγγράφου Καθοδήγησης της ΕΕ με τίτλο: «Αξιολόγηση κινδύνου απάτης και αποτελεσματικά και αναλογικά μέτρα καταπολέμησης της απάτης» [Guidance Note on Fraud Risk Assessment and Effective and Proportionate Anti-Fraud Measures (EGESIF 14-0021-00, 16/06/2014)]
https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_fraud_risk_assessment_annex_tool.xlsx

Αξιολόγησης καταγράφονται οι υφιστάμενοι έλεγχοι για τον μετριασμό του, δηλαδή σημεία ελέγχου των εφαρμοζόμενων διεργασιών και των εμπλεκόμενων σε αυτές οργανισμών / φορέων ως προς τους όρους που πρέπει να πληρούνται για το μετριασμό του συγκεκριμένου κινδύνου. Κατά τη διενέργεια της αξιολόγησης κινδύνων απάτης, η Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων, προσαρμόζει ή/ και εμπλουτίζει τον παραπάνω κατάλογο με κινδύνους που έχει αναγνωρίσει, καθώς και με τα αντίστοιχα σημεία ελέγχου κάθε αναγνωρισμένου κινδύνου, τα οποία γνωρίζει ήδη, ότι εφαρμόζονται.

Η αξιολόγηση των κινδύνων απάτης στοχεύει:

- ✓ α) στον προσδιορισμό των κινδύνων για τους οποίους κρίνεται ότι δεν έχουν γίνει ακόμη αρκετές ενέργειες για να περιοριστεί η πιθανότητα εκδήλωσης ή η επίπτωσή τους σε ένα αποδεκτό / ανεκτό επίπεδο και
- ✓ β) στην αντιμετώπιση των παραπάνω κινδύνων, με την επιλογή / πρόταση αποτελεσματικών και αναλογικών μέτρων κατά της απάτης.

γ. Συγκρότηση και Σύνθεση Κεντρικής Ομάδας Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης

Σύμφωνα με το σχετικό Έγγραφο Καθοδήγησης της ΕΕ για την Αξιολόγηση Κινδύνων Απάτης⁵, η αξιολόγηση του αντίκτυπου και της πιθανότητας εμφάνισης δυνητικών κινδύνων απάτης που θα μπορούσαν να πλήξουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ, πρέπει να διενεργείται από ομάδα αυτό-αξιολόγησης η οποία συγκροτείται από τη Συντονιστική Αρχή. Σχετικά με τη σύνθεση της ομάδας αυτό-αξιολόγησης, συνιστάται να συμμετέχουν στην αξιολόγηση **οι κατεχοχήν εμπλεκόμενοι**, ώστε η διαδικασία να είναι κατά το δυνατόν έντιμη και ακριβής και να διεξάγεται με ομαλό και αποτελεσματικό τρόπο.

Συναφώς με τα πιο πάνω, την Κεντρική Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης (Κεντρική Ομάδα) για την διενέργεια / επικαιροποίηση της κεντρικής Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης για το ΣΑΑ Κύπρου, απαρτίζουν φορείς με ευθύνη τη διενέργεια αξιολογήσεων των κινδύνων απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων κατά την εφαρμογή των διαδικασιών του ΣΠΕ, την παρακολούθηση της εφαρμογής σχετικών μέτρων και την εκπαίδευση / ευαισθητοποίηση του προσωπικού της Συντονιστικής Αρχής (ΣΑ) και όλων των εμπλεκόμενων φορέων στην υλοποίηση του ΣΑΑ⁶, σε θέματα καταπολέμησης της απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων. Οι εν λόγω φορείς είναι οι ακόλουθοι:

- Η Διεύθυνση Χρηματοοικονομικού Ελέγχου Ευρωπαϊκών Πόρων (ΔΕΠ) του Γενικού Λογιστηρίου της Κυπριακής Δημοκρατίας (ΓΛΤΔ), ως Εθνικός Συντονιστικός Φορέας Επαληθεύσεων και Ελέγχων για την εφαρμογή του ΣΑΑ και υπό την αρμοδιότητα της για τον Εθνικό Συντονιστικό Φορέα για την Προστασία των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης (AFCOS)
- Η Διεύθυνση Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομικών, ως Συντονιστική Αρχή (ΣΑ) για την υλοποίηση του εθνικού ΣΑΑ

⁵ Guidance Note on Fraud Risk Assessment and Effective and Proportionate Anti-Fraud Measures (EGESIF 14-0021-00, 16/06/2014) https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_fraud_risk_assessment_annex_tool.xlsx

⁶ Φορείς Υλοποίησης, Φορείς Παρακολούθησης, Αναθέτουσες Αρχές, ΔΕΠ, Ελεγκτικές Αρχές κτλ

- Η Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων του ΓΛτΔ, ως Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΑΑΔΣ)

Με δεδομένο ότι στην *Κεντρική Ομάδα* συμμετέχει σταθερά εκπρόσωπος της Αρμόδιας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΑΑΔΣ), η οποία είναι υπεύθυνη για την εναρμόνιση της Εθνικής Νομοθεσίας με το Ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις, την έκδοση κανονισμών και εγκυκλίων, την ετοιμασία προσχέδιων εγγράφων διαγωνισμού για χρήση από όλες τις Αναθέτουσες Αρχές του Κράτους (ΑΑ), την ανάπτυξη και εφαρμογή πληροφοριακού συστήματος για τη διενέργεια δημοσίων συμβάσεων (e-procurement) από όλες τις ΑΑ, την εκπόνηση δράσεων εκπαίδευσης όλων των λειτουργών των ΑΑ και τη διενέργεια επαληθεύσεων σε δειγματοληπτική βάση στις συμβάσεις που αφορούν σε παρεμβάσεις που (συγ)χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, κρίνεται ότι όλοι οι κίνδυνοι που μπορεί να επηρεάζουν την προκήρυξη, ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων μπορούν να αξιολογηθούν πλήρως από την ΑΑΔΣ και, κατ' επέκταση, από την Κεντρική Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης.

Σημειώνεται ότι, εφόσον οι αρχές ελέγχου δύναται να ελέγξουν την ολοκληρωμένη αξιολόγηση του κινδύνου, συνιστάται να μη διαδραματίζουν άμεσο ρόλο στην απόφαση σχετικά με το επίπεδο της έκθεσης σε κίνδυνο, αλλά θα μπορούσαν να συμμετέχουν στη διαδικασία αξιολόγησης σε ρόλο συμβούλου ή παρατηρητή. Συνεπώς, ρόλο παρατηρητή στην εν λόγω διαδικασία, δύναται να έχουν η **Ελεγκτική Υπηρεσία (ΕΥ)** της Κυπριακής Δημοκρατίας, η **Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (ΥΕΕ)** καθώς και η **Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς**.

δ. Συγκρότηση Ειδικών Ομάδων Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης σε επίπεδο Φορέων Υλοποίησης ΣΧ

Οι Φορείς Υλοποίησης (ΦΥ) με ευθύνη την διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο των παρεμβάσεων του ΣΑΑ που υλοποιούνται μέσω Σχεδίων Χορηγιών (ΣΧ) καλούνται βάσει της παρούσας εγκυκλίου όπως ορίσουν / συγκροτήσουν ειδική Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης (*Ειδική Ομάδα*), στο επίπεδο του ΦΥ, και όπως διεξάγουν εξειδικευμένη αξιολόγηση κινδύνων απάτης που αφορά στις διαδικασίες εφαρμογής των ΣΧ υπό την ευθύνη τους, στη βάση της (κεντρικής) αξιολόγησης που διενεργείτε από την *Κεντρική Ομάδα*.

Στην *Ειδική Ομάδα*, που συγκροτείται σε επίπεδο ΦΥ, συστήνεται όπως συμμετέχει/ουν ο αρμόδιος/οι λειτουργός/οι του ΦΥ για θέματα Προστασίας των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης (PFIU), ο οποίος παρακολουθεί και λαμβάνει κατάλληλες ενέργειες για διασφάλιση της εφαρμογής από τον ΦΥ των Κατευθυντήριων Γραμμών της ΣΑ για

- τις Διαδικασίες Διασφάλισης της Πρόληψης, Εντοπισμού, Διόρθωσης Περιπτώσεων Απάτης, Διαφθοράς και Σύγκρουσης Συμφερόντων στο πλαίσιο του ΣΑΑ Κύπρου, και
- τις Διαδικασίες Επαληθεύσεων, οι οποίες στηρίζονται στην αξιολόγηση κινδύνων και περιλαμβάνουν την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης, τον χειρισμό παρατυπιών και τη διαδικασία καταγγελιών για Προστασία των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης

ε. Διεξαγωγή Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης από τις Ειδικές Ομάδες, σε επίπεδο Φορέων Υλοποίησης ΣΧ

Οι Φορείς Υλοποίησης (ΦΥ) με ευθύνη την διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο των παρεμβάσεων του ΣΑΑ που υλοποιούνται μέσω Σχεδίων Χορηγιών (ΣΧ) θα πρέπει να προβαίνουν στη διεξαγωγή ειδικής αξιολόγησης κινδύνων απάτης που αφορά στις διαδικασίες εφαρμογής των σχεδίων χορηγιών υπό την ευθύνη τους. Για τον σκοπό αυτό θα πρέπει να προβαίνουν στις ακόλουθες ενέργειες/βήματα:

1. συγκρότηση Ειδικής Ομάδας Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης (Ειδική Ομάδα) σε επίπεδο ΦΥ (βλ. ενότητα 1.δ)
2. διεξαγωγή, από την Ειδική Ομάδα, ειδικής Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης, για το/α σχέδιο/α χορηγιών στο ΣΑΑ υπό την ευθύνη του ΦΥ, μέσω προσαρμογής και εξειδίκευσης της (κεντρικής) αξιολόγησης κινδύνων απάτης που διενεργείται από την Κεντρική Ομάδα (βλ. ενότητα 2 & Παράρτημα 1)
3. κατάρτιση από την Ειδική Ομάδα συγκεκριμένου / εξειδικευμένου σχεδίου δράσης, στη βάση των αποτελεσμάτων της (ειδικής) αξιολόγησης καθώς και του (κεντρικού) Σχεδίου Δράσης που διαμορφώνεται από την Κεντρική Ομάδα (βλ. ενότητα 2στ),
4. υποβολή από ΦΥ και εξασφάλιση θετικής γνωμοδότησης επί της αξιολόγησης και του εξειδικευμένου σχεδίου δράσης από την Κεντρική Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης (βλ. ενότητα 1.γ)
5. υιοθέτηση της αξιολόγησης και του σχεδίου δράσης από τη διοίκηση / επικεφαλή του ΦΥ,
6. σχετική ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων λειτουργιών του ΦΥ (στην εφαρμογή, επιλογή πράξεων, επαληθεύσεις, παρακολούθηση του/ των ΣΧ και των επιμέρους πράξεων),
7. παρακολούθηση εφαρμογής του σχεδίου δράσης του ΦΥ από την Ειδική Ομάδα,
8. ενημέρωση της Κεντρικής Ομάδας για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης και τυχόν σημαντικά ευρήματα,
9. επανάληψη αξιολόγησης εντός τουλάχιστο διετίας, εκτός εάν δοθούν διαφορετικές οδηγίες από την Κεντρική Ομάδα κατά την κοινοποίηση της αξιολόγησης και του σχεδίου δράσης.

Οι ΦΥ θα πρέπει να προβούν σε ολοκλήρωση των πιο πάνω ενεργειών το αργότερο πριν την υποβολή από την ΚΔ αιτήματος πληρωμής από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) της ΕΕ, που αφορά σε ορόσημα/στόχους μέτρων υπό την αρμοδιότητα τους (βλ. ενότητα 2.στ). Δεδομένης της σημαντικότητας αποφυγής τυχόν καθυστερήσεων που πιθανόν να θέτουν υπό αμφισβήτηση την δυνατότητα έγκαιρης υποβολής από την ΚΔ αιτημάτων πληρωμής και εκταμίευσης πόρων από τον ΜΑΑ, γίνεται σύσταση όπως οι ΦΥ προβούν σε ολοκλήρωση των πιο πάνω ενεργειών σε νωρίτερο στάδιο. Συγκεκριμένα, γίνεται σύσταση όπως η σχετική αξιολόγηση και διαμόρφωση (ειδικού)

Σχεδίου Δράσης ολοκληρωθεί και εγκριθεί / υιοθετηθεί πριν την προκήρυξη του Σχεδίου Χορηγιών. Αν το στάδιο αυτό έχει παρέλθει, τότε πριν την υπογραφή Συμφωνιών Δημόσιας Χρηματοδότησης / αποστολή εγκρίσεων στους επιλεγμένους δικαιούχους ή, αν και αυτό έχει παρέλθει, πριν την καταβολή χορηγιών στους δικαιούχους. Αν όλα τα προηγούμενα έχουν παρέλθει, τότε τελευταία προθεσμία αποτελεί, ως πιο πάνω, η υποβολή αιτήματος πληρωμής της ΚΔ από τον ΜΑΑ που αφορά σε ορόσημα/στόχους του Σχεδίου (αντίστοιχου μέτρου στο ΣΑΑ).

στ. Συχνότητα διενέργειας Αξιολόγησης Κινδύνων

Η αξιολόγηση των κινδύνων απάτης για το ΣΑΑ, διενεργείται:

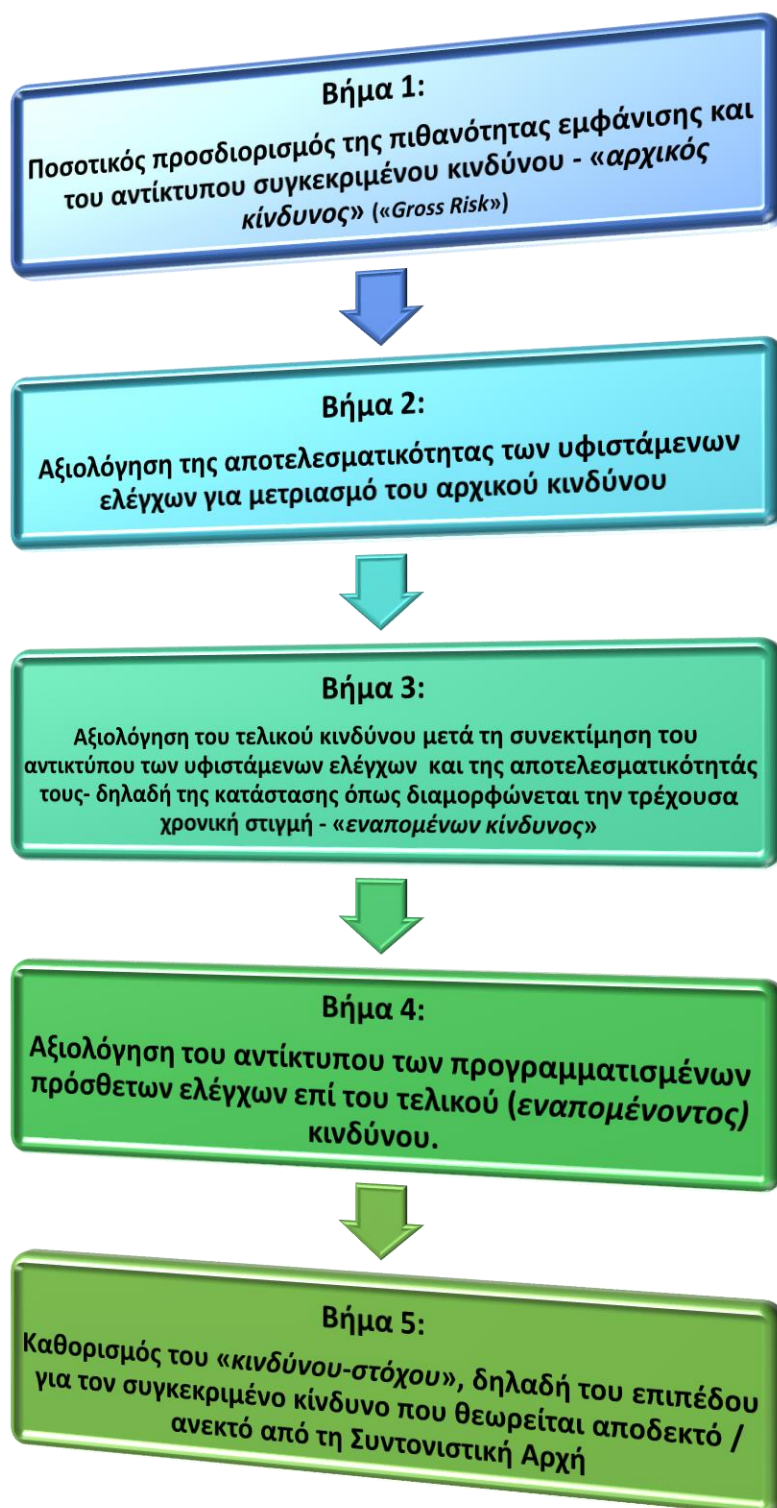
Αρχικά: (i) από την *Κεντρική Ομάδα*, πριν την έναρξη της υλοποίησης του ΣΑΑ, με βάση την εμπειρία και σχετικά στοιχεία από τη διαχείριση των ΕΠ των ΕΔΕΤ και έχοντας υπόψη τη φύση των δράσεων που προβλέπεται να χρηματοδοτηθούν από τον ΜΑΑ (Σημ. η διαδικασία ολοκληρώθηκε πριν από την υποβολή της πρώτης Αίτησης Πληρωμής από τη ΣΑ για ανάκτηση πόρων από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας), (ii) από τις *Ειδικές Ομάδες* που θα συγκροτηθούν από τους Φορείς Υλοποίησης Σχεδίων Χορηγιών, στη βάση της παρούσας μεθοδολογίας και λαμβανομένων υπόψη των αποτελεσμάτων της (κεντρικής) αξιολόγησης της *Κεντρικής Ομάδας* (Σημ. η διαδικασία θα πρέπει να ολοκληρώνεται το αργότερο πριν την υποβολή αιτημάτων πληρωμής από τον ΜΑΑ που αφορούν σε ορόσημα / στόχους μέτρου/ων υπό την αρμοδιότητα του υπό αξιολόγηση ΦΥ).

Τακτικά: (i) από την *Κεντρική Ομάδα*, σε ετήσια βάση, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του ΣΑΑ, εκτός εάν το επίπεδο των εντοπισμένων κινδύνων είναι πολύ χαμηλό και κατά τη διάρκεια ενός έτους δεν παρατηρούνται περιπτώσεις απάτης, οπότε η ΣΑ μπορεί να αποφασίσει τη διενέργεια της αξιολόγησης κάθε δύο (2) χρόνια (Σημ. η διαδικασία έχει επαναληφθεί προς το παρόν σε ετήσια βάση, λόγω των ευρημάτων / συστάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά τον 1^ο έλεγχο επί του ΣΑΑ Κύπρου για την Προστασία των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης), (ii) από τις *Ειδικές Ομάδες* που θα συγκροτηθούν από τους Φορείς Υλοποίησης Σχεδίων Χορηγιών, σε διετή βάση, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του ΣΑΑ, εκτός εάν δοθούν διαφορετικές οδηγίες από την *Κεντρική Ομάδα* κατά την έγκριση της (ειδικής) αξιολόγησης και του σχεδίου δράσης του ΦΥ.

Εκτάκτως: (i) από τη ΣΑ σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Χρηματοοικονομικού Ελέγχου Ευρωπαϊκών Πόρων του ΓΛΤΔ, σε περίπτωση σημαντικών τροποποιήσεων στο ΣΠΕ ή εντοπισμού σημαντικών περιπτώσεων απάτης, (ii) από επιλεγμένους ΦΥ Σχεδίων Χορηγιών (*Ειδικές Ομάδες*) σε περίπτωση εντοπισμού σημαντικών περιπτώσεων απάτης που αφορούν άμεσα στα μέτρα / αρμοδιότητές τους στο ΣΑΑ.

ζ. Βήματα διενέργειας αξιολόγησης κινδύνων

Η διαδικασία αξιολόγησης εφαρμόζεται για καθένα από τους αναγνωρισμένους κινδύνους απάτης, ακολουθώντας τα παρακάτω βήματα:

η. Το τελικό αποτέλεσμα της αξιολόγησης του κινδύνου απάτης

Το τελικό αποτέλεσμα της αξιολόγησης του κινδύνου απάτης θα πρέπει να είναι ο προσδιορισμός των ειδικών εκείνων κινδύνων στους οποίους η αυτο-αξιολόγηση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι επί του παρόντος δεν λαμβάνονται αρκετά μέτρα για να μειωθεί η πιθανότητα ή ο αντίκτυπος της δυνητικά δόλιας δραστηριότητας σε «αποδεκτό» επίπεδο. Σε όλα τα σενάρια αξιολόγησης, αναμένεται ότι η ΣΑ, η οποία έχει και την τελική ευθύνη, θα μπορεί να υποβάλει επιχειρήματα για να υποστηρίξει τα συμπεράσματά της.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, το συμπέρασμα θα μπορούσε να είναι ότι οι περισσότεροι εναπομείναντες κίνδυνοι έχουν αντιμετωπιστεί και ότι, ως εκ τούτου, απαιτούνται πολύ λίγα, εάν υπάρχουν, πρόσθετα μέτρα για την καταπολέμηση της απάτης. **Τα συμπεράσματα που ενδέχεται να προκύψουν** ως αποτέλεσμα της διαδικασίας αξιολόγησης, μπορούν να είναι της μορφής:

- Προσθήκης ή αφαίρεσης κινδύνων στον κατάλογο κινδύνων
- Προσθήκης ή αφαίρεσης ή τροποποίησης σημείων ελέγχου για τον μετριασμό των κινδύνων του καταλόγου.
- Ως αποτέλεσμα της εφαρμογής μίας τακτικής ή έκτακτης αξιολόγησης κινδύνων απάτης, ενδέχεται να προκύψει επίσης η αναγκαιότητα αναθεώρησης μίας ή περισσότερων διαδικασιών του ΣΠΕ, προκειμένου η εφαρμογή κάποιου μέτρου αντιμετώπισης κινδύνου απάτης να αποκτήσει συστηματικό και καθολικό χαρακτήρα.

Τα αποτελέσματα κάθε αξιολόγησης κινδύνων απάτης εγκρίνονται από τον αρμόδιο Προϊστάμενο (της ΔΕΠ ΓΛΤΔ και της Συντονιστικής Αρχής) και αποστέλλονται στον Εθνικό Συντονιστικό Φορέα για την καταπολέμηση της απάτης κατά των συμφερόντων της Ένωσης (AFCOS), στην Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου και στην Ελεγκτική Υπηρεσία, καθώς και σε όλους τους Φορείς Υλοποίησης και Παρακολούθησης Παρεμβάσεων του ΣΑΑ, περιλαμβανομένων των Αναθετουσών Αρχών, καθώς και οποιοδήποτε άλλο φορέα εμπλέκεται στα βήματα που καθορίζονται προς αντιμετώπιση ή μετριασμού των κινδύνων, προς ενημέρωσή τους.

Η αξιολόγηση αυτή θα αποτελέσει στη συνέχεια τη βάση για την αντιμετώπιση των ελλείψεων και των αδυναμιών, επιλέγοντας αποτελεσματικά και αναλογικά μέτρα καταπολέμησης της απάτης από τον κατάλογο των συνιστομένων ελέγχων μετριασμού του κινδύνου.

Σημειώνεται ότι, οι σχετικές με δημόσιες συμβάσεις διορθωτικές ενέργειες που ενδέχεται να προκύψουν από την αξιολόγηση της *Κεντρικής Ομάδας*, θα εκπονηθούν από την Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΑΑΔΣ) και θα αφορούν / επηρεάζουν όλες τις Αναθέτουσες Αρχές του Κράτους (ΑΑ). Πέραν των πιο πάνω, αναφέρεται ότι η Ελεγκτική Υπηρεσία (ΕΥ), η οποία συμμετέχει ως παρατηρητής στην *Κεντρική Ομάδα*, επίσης εκπονεί ελέγχους νομιμότητας εγγράφων διαγωνισμών και διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης τους. Τόσο τα ευρήματα των επαληθεύσεων της ΑΑΔΣ όσο και τα ευρήματα της ΕΥ που αφορούν σε συμβάσεις που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση παρεμβάσεων του ΣΑΑ, περιλαμβάνονται στην ετήσια σύνοψη ελέγχων που συνοδεύει κάθε αίτηση πληρωμής που

υποβάλλεται στην ΕΕ για εκταμίευση πόρων από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Οι κίνδυνοι που αφορούν στην υλοποίηση και επαλήθευση των παρεμβάσεων και αφορούν σε κινδύνους κατά την ανάθεση και εκτέλεση συμβάσεων ή καταβολή μισθολογικού κόστους από Αναθέτουσες Αρχές / Αναθέτοντες Φορείς, αξιολογούνται αποκλειστικά από την Κεντρική Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων και το Σχέδιο Δράσης που αναπτύσσεται δεσμεύει και εφαρμόζεται από όλους τους Φορείς Υλοποίησης και ιδιαίτερα φορείς με ευθύνη εφαρμογής παρεμβάσεων μέσω ανάθεσης συμβάσεων.

θ. Προγραμματισμός νέας / επόμενης αξιολόγησης

Πηγές άντλησης δεδομένων για τις επόμενες αξιολογήσεις θα αποτελέσουν τα ακόλουθα:

- ✓ οι συνοπτικές εκθέσεις ελέγχων της ΔΕΠ ΓΛΤΔ⁷ που αφορούν στην επαλήθευση απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων, διπλής χρηματοδότησης και σώρευσης της ενίσχυσης
- ✓ η παρακολούθηση των ελεγκτικών ενεργειών όλων των εθνικών ελεγκτικών οργάνων (π.χ. ΥΕΕ και ΕΥ) και η αξιολόγηση των ευρημάτων τους.⁸
- ✓ σημαντικά ευρήματα επαληθεύσεων συμβατότητας της Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων του Γενικού Λογιστηρίου
- ✓ ανάλυση της φύσης και έκτασης των σφαλμάτων και αδυναμιών που εντοπίστηκαν από τους διενεργηθέντες ελέγχους και τις πραγματοποιηθείσες επαληθεύσεις οροσήμων και στόχων, και άλλες τεχνικές και διοικητικές επαληθεύσεις που διενεργούνται από φορείς επαλήθευσης, συμπεριλαμβανομένων τυχόν παρατυπιών και περιπτώσεων απάτης
- ✓ οι αναφορές περιπτώσεων παρατυπιών και περιπτώσεων υπόνοιας απάτης που υποβάλλουν οι εμπλεκόμενοι φορείς προς τη ΔΕΠ του ΓΛΤΔ (με κοινοποίηση τη ΣΑ), στο πλαίσιο της διαδικασίας κοινοποίησης παρατυπιών
- ✓ οι καταγγελίες που δύναται να βλάπτουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης και που κοινοποιούνται στον AFCOS (και τη ΣΑ)
- ✓ εκθέσεις ελέγχων των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κύπρο,
- ✓ εκθέσεις οργάνων της Ε.Ε. σχετικά με τους κινδύνους απάτης, διαφθοράς, και σύγκρουσης συμφερόντων

ι. Έκτακτη αξιολόγηση κινδύνων απάτης

Σε περίπτωση σημαντικών τροποποιήσεων στο ΣΠΕ, ή εντοπισμού σημαντικών περιπτώσεων υπόνοιας απάτης ή σοβαρών παρατυπιών από οποιοδήποτε φορέα εμπλέκεται στην υλοποίηση / έλεγχο του ΣΑΑ, θα συσταθεί εκτάκτως η Κεντρική Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης για αναθεώρηση των εντοπισμένων κινδύνων ή ελέγχων προς

⁷ ΣΠΕ στην παρα. 3.4.2.2.1

⁸ ΣΠΕ στην παρα. 3.4.2.2.1

αντιμετώπιση των νέων κινδύνων. Στην περίπτωση που το εύρημα αφορά σε Φορέα Υλοποίησης Σχεδίου/ων Χορηγιών στο ΣΑΑ, ενδέχεται να απαιτηθεί (βάσει οδηγιών της Συντονιστικής Αρχής) η έκτακτη σύσταση και της αντίστοιχης *Ειδικής Ομάδας* για έκτακτη αναθεώρηση της (ειδικής) αξιολόγησης κινδύνων απάτης του ΦΥ, με ανάλυση των σχετικών κινδύνων και αναθεώρηση υφιστάμενων ή/και προσθήκη νέων ελέγχων προς αντιμετώπιση των νέων / αναθεωρημένων κινδύνων.

Ειδικότερα, στην περίπτωση που εντοπίζεται υπόνοια απάτης σε διαδικασία στην οποία ο κίνδυνος εμφάνισης της απάτης είχε εκτιμηθεί ως χαμηλός, τότε απαιτείται άμεσος ανασχεδιασμός του σχετικού σημείου της διαδικασίας με την προσθήκη νέων μέτρων / σημείων ελέγχου για την προληπτική αντιμετώπιση των κινδύνων απάτης και την ελαχιστοποίηση της πιθανότητας επανεμφάνισής τους. Στην περίπτωση αυτή δύναται να απαιτηθεί αναθεώρηση του ΣΠΕ και των εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων ελέγχου που έχουν εκτεθεί.

ια. Αξιολόγηση αποτελεσματικότητας του συστήματος αξιολόγησης των κινδύνων απάτης

Ανάλογα με τις περιπτώσεις υπόνοιας απάτης, διαφθοράς ή σύγκρουσης συμφερόντων που εντοπίζονται κατά τη διενέργεια των διαδικασιών του ΣΠΕ, κρίνεται και η αποτελεσματικότητα της μεθοδολογίας που ακολουθήθηκε για την αξιολόγηση των κινδύνων απάτης.

Ειδικότερα, στην περίπτωση που εντοπίζεται υπόνοια απάτης, διαφθοράς ή σύγκρουσης συμφερόντων σε διαδικασία στην οποία ο κίνδυνος εμφάνισης είχε εκτιμηθεί ως χαμηλός, τότε απαιτείται άμεσος ανασχεδιασμός του σχετικού σημείου της διαδικασίας με την προσθήκη νέων μέτρων / σημείων ελέγχου για την πρόληψη των κινδύνων και την ελαχιστοποίηση της πιθανότητας επανεμφάνισής τους. Στην περίπτωση αυτή, δύναται να απαιτηθεί αναθεώρηση του ΣΠΕ και των εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων ελέγχου που έχουν εκτεθεί.⁹

⁹ ΣΠΕ στην παρα. 3.4.2.2.1

2. ΔΕΥΤΕΡΗ (2Η) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΑΤΗΣ 2023

α. Σκοπός και Στόχος

Σκοπός της δεύτερης αξιολόγησης, η οποία αφορά σε αναθεώρηση και επικαιροποίηση της πρώτης αξιολόγησης κινδύνων απάτης που διεξήχθη το 2022 (βλ. Παράρτημα 1), υπήρξε η συμμόρφωση με τα ευρήματα του 1^{ου} ελέγχου επί του ΣΑΑ Κύπρου για την Προστασία των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης, ο οποίος πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2022, από εκπροσώπους ελεγκτικών Αρχών της ΕΕ. Κατά τον εν λόγω έλεγχο εντοπίστηκαν ορισμένες αδυναμίες τόσο επί του γενικότερου πλαισίου αλλά και ιδιαίτερα σε Φορείς Υλοποίησης (ΦΥ) οι οποίοι αποτέλεσαν το αντικείμενο του ελέγχου. Βάσει των σχετικών συστάσεων προς την Κυπριακή Δημοκρατία, στο παρόν έγγραφο προστίθεται μία νέα υποχρέωση, καθώς και σχετική μεθοδολογία, για τους ΦΥ με ευθύνη υλοποίησης και διαχείρισης Σχεδίων Χορηγιών στο πλαίσιο του ΣΑΑ, βάσει της οποίας θα πρέπει να εξειδικεύσουν περαιτέρω την αξιολόγηση στη βάση των προνοιών και διαδικασιών εφαρμογής των Σχεδίων ευθύνης τους (βλ. ενότητα 1.ε).

Διευκρινίζεται πρόσθετα ότι, η Κεντρική Αξιολόγηση Κινδύνων Απάτης αφορά κατά βάση στους ΦΥ με ευθύνη υλοποίησης παρεμβάσεων που υλοποιούνται μέσω δημοσίων συμβάσεων, στο πλαίσιο του ΣΑΑ, και οι οποίοι θα πρέπει να συμμορφώνονται με τα ευρήματα της αξιολόγησης και το Σχέδιο Δράσης που απορρέει από αυτά (βλ. ενότητα 2.στ). Δεν υπάρχει απαίτηση για επιμέρους αξιολόγηση κινδύνων απάτης από ΦΥ οι οποίοι αποτελούν αποκλειστικά Αναθέτουσες Αρχές (υλοποιούν παρεμβάσεις αποκλειστικά μέσω δημοσίων συμβάσεων) εφόσον η αξιολόγηση την Κεντρικής Ομάδας Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης, στην οποία συμμετέχει σταθερά εκπρόσωπος της Αρμόδιας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΑΑΔΣ), καλύπτει όλους τους κινδύνους που προκύπτουν από την προκήρυξη, ανάθεση και εκτέλεση δημοσίων συμβάσεων.

Πρωταρχικός σκοπός της εν λόγω διεργασίας, υπήρξε η συμμόρφωση με την υποχρέωση που προβλέπεται στις Συμφωνίες χρηματοδότησης και δανείου μεταξύ Κυπριακής Δημοκρατίας και ΕΕ όπου το Κράτος Μέλος εφαρμόζει αναλογικά μέτρα καταπολέμησης της απάτης και της διαφθοράς, καθώς και κάθε απαραίτητο μέτρο για την αποτελεσματική αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, μέσω αφενός της λήψης ενδεδειγμένων μέτρων, αφετέρου μέσω της αξιολόγησης κινδύνου απάτης και του καθορισμού κατάλληλων μέτρων που θα μετριάσουν και θα ελαχιστοποιήσουν τους σχετικούς κινδύνους απάτης.

Απώτερος στόχος της αξιολόγησης των κινδύνων απάτης, είναι ο εντοπισμός εκείνων των συγκεκριμένων κινδύνων για τους οποίους η αυτο-αξιολόγηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι **δεν** αρκεί η υφιστάμενη δράση για την μείωση της πιθανότητας ή της επίδρασης της δυνητικά παράνομης δραστηριότητας που εντοπίζεται σε ένα αποδεκτό επίπεδο.

β. Η Σύνθεση της Κεντρικής Ομάδας Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης για το ΣΑΑ για τη 2^η αξιολόγηση κινδύνου απάτης (Νοε 2023)

Όπως και κατά την πρώτη διεργασία αξιολόγησης για την περίοδο 2021/2022 (βλ. Παράρτημα 1), έτσι και κατά την επικαιροποίηση / αναθεώρηση της αξιολόγησης που διενεργήθηκε το 2023, συγκροτήθηκε μία Κεντρική Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης (Κεντρική Ομάδα) για το ΣΑΑ, από Φορείς με ευθύνη τη διενέργεια αξιολογήσεων των κινδύνων απάτης, διαφθοράς και της σύγκρουσης συμφερόντων κατά την εφαρμογή των διαδικασιών του ΣΠΕ, την παρακολούθηση της εφαρμογής σχετικών μέτρων και την εκπαίδευση / ευαισθητοποίηση του προσωπικού της ΣΑ και όλων των εμπλεκόμενων φορέων στην υλοποίηση του ΣΑΑ¹⁰, σε θέματα καταπολέμησης της απάτης, διαφθοράς και της σύγκρουσης συμφερόντων. Οι εν λόγω φορείς καθορίζονται στην Ενότητα 1 του παρόντος εγγράφου.

Συνεπώς, η Κεντρική Ομάδα για την διεργασία της 2^{ης} Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης για το ΣΑΑ απαρτίστηκε από τα ακόλουθα πρόσωπα:

Ονοματεπώνυμο	Υπηρεσία	Ιδιότητα στην Κεντρική Ομάδα Αξιολόγησης	Email
Σταύρη Ττόφα	ΔΕΠ ΓΛΤΔ	Μέλος	sttofa@treasury.gov.cy
Έλενα Λασέττα	ΔΕΠ ΓΛΤΔ	Μέλος	elasetta@treasury.gov.cy
Βασιλική Χριστοδουλίδου	ΔΕΠ ΓΛΤΔ (AFCOS)	Μέλος	vachristodoulidou@treasury.gov.cy
Μαρία Κωνσταντίνου	ΔΕΠ ΓΛΤΔ	Μέλος	marconstantinou@treasury.gov.cy
Νικόλας Νικολάου	ΔΕΠ ΓΛΤΔ	Μέλος	nnicolaou@treasury.gov.cy
Αγάθη Χαραλαμπίδου	ΣΑ	Μέλος	acharalambidou@mof.gov.cy
Χρυστάλλα Παναγή	ΣΑ	Μέλος	cpanagi@mof.gov.cy
Χρίστος Κυριακίδης	ΑΑΔΣ	Μέλος	ckyriakides@treasury.gov.cy
Ανδρέας Κοκκίνης	ΥΕΕ	Παρατηρητής	akokkinis@internalaudit.gov.cy
Δωρίτα Παναρέτου	ΥΕΕ	Παρατηρητής	dpanaretou@internalaudit.gov.cy
Στυλιάνα Νικολάου	ΕΥ	Παρατηρητής	snicolaou@audit.gov.cy
Λουίζα Αβρααμίδου	ΕΥ	Παρατηρητής	lavraamides@audit.gov.cy

Τα πιο πάνω πρόσωπα καλύπτουν αθροιστικά σχετική εμπειρία στην εκτέλεση διαδικασιών επιλογής έργων, διοικητικών και επιτόπιων επαληθεύσεων και ανάθεσης και εκτέλεσης συμβάσεων. Είχαν επίσης ενεργό ρόλο στην κατάρτιση των μηχανισμών επαλήθευσης των οροσήμων και στόχων του ΣΑΑ. Η επιλογή των προσώπων έγινε λαμβάνοντας υπόψη την προηγούμενη εμπειρία τους στη διαχείριση των κινδύνων απάτης, ή στις επαληθεύσεις (όπως επαληθεύσεις απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων) επομένως η αξιολόγηση διενεργήθηκε με ομαλό και αποτελεσματικό τρόπο εξασφαλίζοντας τη μέγιστη δυνατή ακρίβεια και αξιοπιστία. Σημειώνεται ότι η ΥΕΕ και η ΕΥ συμμετείχαν ως παρατηρητές στη

¹⁰ Φορείς Υλοποίησης, Φορείς Παρακολούθησης, Αναθέτουσες Αρχές, ΔΕΠ, Ελεγκτικές Αρχές κτλ

διαδικασία αξιολόγησης. Κατά την 2^η αξιολόγηση κλήθηκε για να συμμετέχει ως Παρατηρητής και η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς, όμως αυτό δεν κατέστη δυνατό.

γ. Η Διαδικασία Αξιολόγησης Κινδύνων που ακολουθήθηκε

Τόσο κατά την 1^η (2021/2022) όσο και κατά την 2^η (2023) αξιολόγηση κινδύνου, η διαδικασία αξιολόγησης εφαρμόστηκε για καθένα από τους αναγνωρισμένους κινδύνους απάτης, ακολουθώντας τα παρακάτω βήματα:

Βήμα 1: Ποσοτικός προσδιορισμός της πιθανότητας εμφάνισης και του αντικτύπου του ειδικού κινδύνου απάτης (αρχικός κίνδυνος) / («Gross Risk»)

Βήμα 2: Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων ελέγχων για τον μετριασμό του αρχικού κινδύνου

Βήμα 3: Αξιολόγηση του τελικού κινδύνου μετά τη συνεκτίμηση του αντικτύπου των υφιστάμενων ελέγχων και της αποτελεσματικότητάς τους, δηλαδή της κατάστασης όπως διαμορφώνεται την τρέχουσα χρονική στιγμή (εναπομένον κίνδυνος)

Βήμα 4: Αξιολόγηση του αντικτύπου των προγραμματισμένων πρόσθετων ελέγχων επί του τελικού (εναπομένοντος) κινδύνου. (Στην περίπτωση που ο εναπομένον κίνδυνος ήταν σημαντικός, εντοπιζόταν ένα σχέδιο δράσης με πρόσθετα μέτρα καταπολέμησης της απάτης με στόχο τη βελτίωση των ελέγχων και τον περαιτέρω μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων.)

Βήμα 5: Καθορισμός του κινδύνου στόχου, δηλαδή του επιπέδου κινδύνου που θεωρείται αποδεκτό από τη Συντονιστική Αρχή.

δ. Κατάρτιση Καταλόγου Κινδύνων Απάτης και αντίστοιχα Σημεία Ελέγχου

Η Κεντρική Ομάδα χρησιμοποίησε στη διενέργεια αυτό-αξιολόγησης σχετικά με τον αντίκτυπο και την πιθανότητα εμφάνισης συγκεκριμένων σεναρίων απάτης, τον κατάλογο των ήδη αναγνωρισμένων συνήθων κινδύνων απάτης που προβλέπει το Εργαλείο Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, προσαρμόζοντάς τον στις πρόνοιες του ΜΑΑ και εμπλουτίζοντάς τον, με κινδύνους που έχει αναγνωρίσει η Κεντρική Ομάδα, καθώς και με τα αντίστοιχα σημεία ελέγχου κάθε αναγνωρισμένου κινδύνου, τα οποία γνωρίζει ήδη, ότι εφαρμόζονται. Η προσαρμογή αφορά τόσο τα επί μέρους σημεία ελέγχου, όσο και τις θεματικές ενότητες των κινδύνων οι οποίες είναι οι ακόλουθες τέσσερις (4):

1. Επιλογή αιτητή / τελικού αποδέκτη
2. Εφαρμογή και επαλήθευση
3. Ορόσημα και στόχοι
4. Αιτήσεις πληρωμής

✓ Ειδικοί Κίνδυνοι

Οι ειδικοί κίνδυνοι απάτης που αξιολογήθηκαν, προσδιορίστηκαν με βάση τις γνώσεις που έχουν αποκομιστεί από την ΔΕΠ του ΓΛΤΔ από προηγούμενες υποθέσεις απάτης, οι οποίες σχετίζονταν με την Πολιτική Συνοχής της ΕΕ, και σε συνδυασμό με τις κοινές και επανειλημμένως εμφανιζόμενες μορφές απάτης. Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στα αποτελέσματα των επαληθεύσεων και ελέγχων των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων της Πολιτικής Συνοχής και στους τομείς όπου εντοπίστηκαν αδυναμίες με σχετικά μεγαλύτερη συχνότητα.

✓ Σημεία Ελέγχου

Για κάθε έναν από τους αναγνωρισμένους κινδύνους, καταγράφηκαν τα υφιστάμενα σημεία ελέγχου (δικλείδες ασφαλείας / controls) για μετριασμό του, δηλαδή, σημεία ελέγχου της συμμόρφωσης των εφαρμοζόμενων διεργασιών ως προς τους όρους που πρέπει να πληρούνται για μετριασμό του συγκεκριμένου κινδύνου. Σε κάθε σημείο ελέγχου συμπληρώθηκαν σχόλια με ανάλυση της εφαρμοζόμενης διαδικασίας και των εμπλεκόμενων φορέων.

✓ Αποτελεσματικότητα του κάθε σημείου ελέγχου

Μετά από τη συμπλήρωση των σημείων ελέγχου προς αντιμετώπιση κάθε προτεινόμενου κινδύνου, συμπληρώθηκε η αξιολόγηση ως προς την αποτελεσματικότητα του κάθε σημείου ελέγχου στον μετριασμό της πιθανότητας και του αποτελέσματος κάθε κινδύνου. Δόθηκε χαμηλότερη βαθμολογία στην αποτελεσματικότητα όπου τα σημεία ελέγχου, είτε δεν εφαρμόζονται πλήρως στο εθνικό σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, είτε εφαρμόζονται αλλά δεν ελέγχεται η εφαρμογή τους. Εάν ο έλεγχος δεν υποστηρίζεται από αποδεικτικά στοιχεία ή δεν υποβάλλεται σε δοκιμή, το επίπεδο βεβαιότητας σημειώθηκε ως χαμηλό.

Κατά τη διενέργεια της 2^{ης} αξιολόγησης δόθηκε έμφαση στον προσδιορισμό, όπου κρινόταν αναγκαίο, πρόσθετων ελέγχων σε σημεία σχετικά με τα ευρήματα και τις συστάσεις των ελεγκτικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συνεπεία του 1^{ου} ελέγχου επί του ΣΑΑ Κύπρου, για την Προστασία των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης (Δεκ 2022).

ε. Βήματα διενέργειας αξιολόγησης κινδύνων και Αποτελέσματα κατά την 2^η Αξιολόγηση Κινδύνων Απάτης

Βήμα 1: Ποσοτικός προσδιορισμός της πιθανότητας εμφάνισης και του αντίκτυπου του κινδύνου - «Αρχικός Κίνδυνος» («Gross Risk»).

Η Κεντρική Ομάδα διατήρησε την βαθμολογία ως προς τον Αρχικό Κίνδυνο που είχε δοθεί κατά την 1^η Αξιολόγηση Κινδύνων Απάτης, εφόσον δεν μεσολάβησε κάποιο σημαντικό εύρημα που να διαφοροποιεί / επηρεάζει το σχετικό βήμα.

Fraud risk area	Risk code	Risk	Risk assessment before the application of controls			Risk assessment after the application of controls		
			Risk Impact (GROSS)	Risk Likelihood (GROSS)	Total risk score (GROSS)	Risk Impact (NET)	Risk Likelihood (NET)	Total current risk score (NET)
Applicant selection	SR1	Conflicts of interest within the evaluation committee	4	4	16	3	1	3
	SR2	False declarations by applicants	3	4	12	2	1	2
	SR3	Double funding	3	4	12	2	3	6
	SR4	Low quality of calls for proposals	4	3	12	2	0	0
	SR5	Low quality of applications for operations	4	4	16	1	1	1
	SR6	Retrospective funding of operations	3	3	9	1	1	1
Implementation and verification	IR1	Undisclosed conflict of interests or bribes and kickbacks	4	3	12	2	1	2
	IR2	Avoidance of required competitive procedure	3	4	12	1	3	3
	IR3	Manipulation of the competitive procedure process	4	3	12	2	2	4
	IR4	Collusive bidding	4	4	16	2	3	6
	IR5	Defective pricing	2	2	4	0	0	0
	IR6	Manipulation of cost claims	3	4	12	1	2	2
	IR7	Non-delivery or substitution of products	3	4	12	1	2	2
	IR8	Amendment of existing contract	4	4	16	1	1	1
	IR9	Conflict of interest and corruption because of less competitive procedures	4	3	12	1	1	1
	IR10	Overstatement of quality or activities of personnel	3	4	12	1	2	2
	IR11	False labour costs	4	4	16	1	1	1
	IR12	Labour costs are apportioned incorrectly to specific projects	3	4	12	1	3	3
Milestones and targets	MR1	False declaration of achievement of milestones and targets.	2	2	4	0	0	0
	MR2	Weaknesses in monitoring the achievement of milestones and targets.	2	2	4	0	0	0
Payment Applications	CR1	Incomplete / inadequate management verification process	3	3	9	1	1	1
	CR2	Incomplete / inadequate payment application process	2	2	4	1	0	0
	CR3	Conflicts of interest within implementing bodies.	4	4	16	2	2	4

Βήμα 2: Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων ελέγχων για μετρίασμό του αρχικού κινδύνου

Όπως και κατά την 1^η αξιολόγηση, η *Κεντρική Ομάδα* αξιολόγησης έλαβε υπόψη όλους τους ελέγχους που εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο ανεξαρτήτως συγχρηματοδότησης (π.χ. διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων όπως εφαρμόζονται από Αναθέτουσες Αρχές του Κράτους και επιβάλλονται από τη νομοθεσία ή κανονισμούς της Αρμόδιας Αρχής ή διαδικασίες Λογιστηρίων / Διευθύνσεων Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης δικαιούχων που διέπονται από κανονισμούς, είτε του Κράτους, ή του εκάστοτε φορέα), καθώς και πρόσθετες διαδικασίες επαληθεύσεων που προβλέπονται και /ή εφαρμόζονται στα πλαίσια του ΣΠΕ του ΣΑΑ. Επομένως, οι διαδικασίες που αναφέρονται στο εργαλείο μπορεί να μην εφαρμόζονται αποκλειστικά από τη ΣΑ, τη ΔΕΠ του ΓΛτΔ, τους ΦΥ, ΦΠ και ΦΕ, αλλά το ΣΠΕ στηρίζεται στην εφαρμογή αυτών των διαδικασιών και περιλαμβάνει ελέγχους τήρησης των υπόλοιπων εθνικών διαδικασιών.

Βήμα 3: Αξιολόγηση τελικού κινδύνου μετά τη συνεκτίμηση αντικτύπου υφιστάμενων ελέγχων - δηλαδή κατάσταση κατά την τρέχουσα χρονική στιγμή - «εναπομένων κίνδυνος»

Η ανάλυση της κατηγοριοποίησης των αδυναμιών δεν έχει μεταβληθεί μεταξύ της 1^{ης} και 2^{ης} αξιολόγησης, διατηρώντας τις «διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων» (ιδιαίτερα στην εκτέλεση και όχι στην ανάθεση των συμβάσεων) τρίτες στη συχνότητα εντοπισμού αδυναμιών, μετά την «επιλεξιμότητα» και την «απουσία υποστηρικτικών εγγράφων».

Ως υψηλότερου κινδύνου στο υφιστάμενο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου ακόμα και μετά την εφαρμογή των σημείων ελέγχων στις διαδικασίες παραμένουν τα εξής:

ΑΑ	Περιοχή κινδύνου	Κίνδυνος	Επί μέρους κίνδυνοι
1.	Επιλογή Αιτητή (Applicant Selection)	Διπλή Χρηματοδότηση	-
2.	Εφαρμογή και επαλήθευση (Implementation and verification)	Χειραγώγηση ανταγωνιστικής διαδικασίας	<ul style="list-style-type: none">• Στημένες προδιαγραφές• Διαρροή δεδομένων προσφοράς• Χειραγώγηση των προσφορών
3.	Πιστοποίηση & Πληρωμές (Certification & Payments)	Σύγκρουση συμφερόντων εντός των φορέων υλοποίησης	-

Για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίστηκαν, επιλέγηκαν αποτελεσματικά και αναλογικά μέτρα καταπολέμησης της απάτης από τον κατάλογο των προτεινόμενων δράσεων ελέγχου, για μείωση της απάτης.

Οι έλεγχοι που αξιολογήθηκαν ότι δεν εφαρμόζονται ή δεν εφαρμόζονται επαρκώς στο τρέχον Σύστημα Παρακολούθησης και Ελέγχου του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για να αντιμετωπίσουν τους βασικότερους κινδύνους απάτης ήταν οι πιο κάτω:

ΑΑ Έλεγχοι που αξιολογήθηκαν ότι δεν εφαρμόζονται ή δεν εφαρμόζονται επαρκώς	
1	Οι κανονισμοί των Δημοσίων Συμβάσεων απαιτούν από τις αναθέτουσες αρχές να διενεργούν ελέγχους ιστορικού, σε όλους τους οικονομικούς φορείς που υποβάλλουν προσφορές. Αυτοί μπορεί να περιλαμβάνουν γενικούς ελέγχους ιστοτόπων, πληροφορίες από το Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας κ.λπ. Η Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων εξετάζει τη λειτουργία αυτών των ελέγχων για ένα δείγμα συμβάσεων.
2	Υπάρχουν ενδείξεις ότι μια υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου, εντός των φορέων υλοποίησης, επανεξετάζει τακτικά τη λειτουργία των εσωτερικών ελέγχων στην εφαρμογή διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων.
3	Η Συντονιστική Αρχή εφαρμόζει τακτικά κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα ηθικής, δεοντολογίας και ακεραιότητας για όλο το προσωπικό
4	Η Συντονιστική Αρχή διασφαλίζει ότι το εμπλεκόμενο προσωπικό έχει επίγνωση των συνεπειών της συμμετοχής τους σε δραστηριότητες που ενδέχεται να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ακεραιότητά τους, με σαφείς περιγραφές των συνεπειών που σχετίζονται με συγκεκριμένα παραπτώματα

Βήμα 4: Στην περίπτωση που ο εναπομένον κίνδυνος ήταν σημαντικός (σε όλες τις περιπτώσεις ήταν μέτριος ή χαμηλός), εντοπιζόταν ένα σχέδιο δράσης με πρόσθετα μέτρα καταπολέμησης της απάτης, με στόχο τη βελτίωση των ελέγχων και τον περαιτέρω μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων.

Στις περιπτώσεις που ο εναπομένον κίνδυνος μετά την εφαρμογή των υφιστάμενων ελέγχων ήταν χαμηλός (κάτω από 3), δεν κρίθηκε ότι απαιτούνται πρόσθετα σημεία ελέγχου ή εφαρμογή σχεδίου δράσης. Εξάχθηκε, δηλαδή, το συμπέρασμα ότι οι εναπομένοντες κίνδυνοι έχουν αντιμετωπιστεί.

στ. Σχέδιο Δράσης με πρόσθετα μέτρα καταπολέμησης της απάτης

Στόχο του Σχεδίου Δράσης αποτελεί η βελτίωση των (υφιστάμενων) ελέγχων και ο περαιτέρω μετριασμός των αρνητικών επιπτώσεων, όπου ο εναπομένον κίνδυνος κρίνεται ως μέτριος ή ακόμη και μικρός, σε ορισμένες περιπτώσεις όπου κρίνεται σημαντική, λόγω άλλων παραγόντων, η προσθήκη νέου ελέγχου / δράσης.

Καθοριστικά για την διαμόρφωση του επικαιροποιημένου Σχεδίου Δράσης, ως αποτέλεσμα της 2^{ης} Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης για το ΣΑΑ Κύπρου, ήταν τα ευρήματα και τις συστάσεις των ελεγκτικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, συνεπεία του 1ου ελέγχου επί του ΣΑΑ Κύπρου, για την Προστασία των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης (Δεκ 2022).

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφεται η πρόοδος ως προς την εφαρμογή του ελέγχου / δράσης που καθορίστηκε κατά την 1^η αξιολόγηση κινδύνου (2021/2022) καθώς και πρόσθετα σχόλια ή/και αναθεωρημένος έλεγχος / δράση εκεί όπου έχει διαπιστωθεί ότι η εφαρμογή του αρχικού ελέγχου / δράσης δεν είναι εφικτή ή επαρκής ή ο κίνδυνος προς αντιμετώπιση δεν υφίσταται πλέον ή έχει διαφοροποιηθεί και, ως εκ τούτου, χρήζει διαφοροποιημένης αντιμετώπισης (ελέγχου / δράσης).

Κατηγορία Ελέγχου/ Δράσης	Risk Code	Νέος Έλεγχος / Δράση	Αρμόδιος Φορέας	Προθεσμία Εφαρμογής/ Υλοποίησης	Σχόλια / στάδιο υλοποίησης ελέγχου / δράσης (Οκτ. 2023)	Σχόλια / Αναθεωρημένος Έλεγχος / Δράση
Πρόσθετες πληροφορίες στη βάση δεδομένων του ΠΣΠ	SR3	Ο μοναδικός αριθμός αναγνώρισης του προσωπικού που συμμετέχει σε κάθε έργο θα τεκμηριώνεται στο ΠΣΠ ή στα επιμέρους συστήματα Φορέων Υλοποίησης Σχεδίων Χορηγιών, έτσι ώστε ο κατάλογος του προσωπικού που δηλώνεται σε όλα τα έργα να μπορεί να εξαχθεί και να ελεγχθεί εκ των υστέρων σε δειγματοληπτική βάση, για τυχών διπλή δήλωση δαπανών προσωπικού.	ΣΑ, ΦΥ ΣΧ, ΔΕΠ	2023	Δεν θα υλοποιηθεί	Ο κίνδυνος ουσιαστικά περιορίζεται στα έργα που χρηματοδοτούνται μέσω του Ιδρύματος Έρευνας και Καινοτομίας και μεταξύ αυτών των σχεδίων και των σχεδίων για την απασχόληση ανέργων. Έχουν προστεθεί σημεία ελέγχου στο πληροφοριακό σύστημα IRIS για να αποφεύγεται η διπλή χρηματοδότηση εντός του ΙΔΕΚ, και όσον αφορά στα σχέδια απασχόλησης ανέργων θα τεθεί ως σημείο ελέγχου από τη ΣΑ κατά την έγκριση του σχεδίου, η υποχρέωση για συχνή ανταλλαγή δεδομένων με το ΙΔΕΚ.
Πρόσθετες πληροφορίες στη βάση δεδομένων του ΠΣΠ	SR3	Θα αναπτυχθεί διαδικτυακή υπηρεσία από το ERP στο ΠΣΠ για τη μεταφορά λεπτομερειών που αφορούν την πληρωμή για συμβάσεις που χρηματοδοτούνται μέσω του RRP. Θα υπάρχουν έλεγχοι ότι τα έγγραφα και οι συναλλαγές δεν θα μεταφέρονται δύο φορές.	ERP	2023-2024	Δεν θα υλοποιηθεί	Έχει τερματιστεί η σύμβαση για την ανάπτυξη συστήματος ERP. Συνεπώς αναπτύσσεται module υποβολής δαπανών στο ΠΣΠ του ΣΑΑ (ορίζοντας Q1 2024). Οι εγγραφές στο ΠΣΠ θα καλύπτουν όλες τις δαπάνες που θα προκύπτουν από συμβάσεις οι οποίες εκτελούνται για σκοπούς υλοποίησης των παρεμβάσεων του ΣΑΑ. Οι δαπάνες που προκύπτουν από έργα Σχεδίων Χορηγιών τηρούνται σε πληροφοριακά συστήματα των Φορέων Υλοποίησης των Σχεδίων και μεταφέρονται στο ΠΣΠ μόνο τα στοιχεία που αφορούν στην υλοποίηση των επιμέρους στόχων των σχεδίων. Το ΠΣΠ και το κάθε επιμέρους πληροφοριακό σύστημα διαθέτει ελέγχους εγκυρότητας ώστε να διασφαλίζεται ότι οι συναλλαγές καταχωρούνται μόνο μία φορά.
Εργαλείο Arachne	SR1	Χρήση του εργαλείου Arachne με σκοπό να παρασχεθεί βοήθεια στους οριζόντιους ελέγχους της ΔΕΠ για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης και των συγκρούσεων συμφερόντων .	ΣΑ	2022-2023	Ο πρώτος οριζόντιος δειγματοληπτικός έλεγχος θα πραγματοποιηθεί εντός του 4 ^ο τμήνου 2023.	<i>Η ΔΕΠ του ΓΛΤΔ διενεργεί οριζόντιους δειγματοληπτικούς ελέγχους για την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων (συμβάσεις κάτω των ορίων που δεν επαληθεύονται εκ των προτέρων) στη</i>

					Οι οριζόντιοι έλεγχοι θα πραγματοποιούνται σε συνεχή βάση.	βάση των κατευθυντήριων γραμμών για τις Επαληθεύσεις και την Προστασία των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης σε ετήσια βάση και οπωσδήποτε πριν από κάθε αίτηση πληρωμής προς την ΕΕ
Εργαλείο Arachne	SR3	Χρήση του εργαλείου Arachne με σκοπό να παρασχεθεί βοήθεια στους οριζόντιους ελέγχους της ΔΕΠ για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης και των συγκρούσεων συμφερόντων .	ΣΑ και ΔΕΠ	3 ^ο τρίμηνο 2022	Ο πρώτος οριζόντιος δειγματοληπτικός έλεγχος θα πραγματοποιηθεί εντός του 4 ^ο τριμήνου 2023. Οι έλεγχοι θα πραγματοποιούνται σε συνεχή βάση.	Η ΔΕΠ του ΓΛΤΔ διενεργεί οριζόντιους δειγματοληπτικούς ελέγχους για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης στη βάση των κατευθυντήριων γραμμών για τις Επαληθεύσεις και την Προστασία των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης σε ετήσια βάση και οπωσδήποτε πριν από κάθε αίτηση πληρωμής προς την ΕΕ
Κατευθυντήριες γραμμές/ εγκύκλιοι	SR3	Η ΣΑ θα ζητήσει από τους ΦΥ των ΣΧ να συμπεριλάβουν στις κατευθυντήριες γραμμές τους, ελέγχους σε σχέση με την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης, όπως π.χ. η σφράγιση των πρωτότυπων τιμολογίων.	ΦΥ ΣΧ	2022	Υλοποιήθηκε με την έκδοση της εγκυκλίου για τα ΣΧ τον Οκτ. 2023	Ολοκληρώθηκε – Οκτ. 2023
Δηλώσεις Σύγκρουσης συμφερόντων	SR1	Η εγκύκλιος των ΣΧ να περιλαμβάνει την υποχρέωση υποβολής ετήσιας δήλωσης σύγκρουσης συμφερόντων. Η δήλωση θα πρέπει να υπογράφεται από όλα τα εμπλεκόμενα άτομα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.	ΦΥ ΣΧ	2022	Το σημείο δράσης αναθεωρείται όπως αναφέρεται στην επόμενη στήλη, έτσι ώστε να συνάδει με την εγκύκλιο ΣΧ που εκδόθηκε Οκτ.2023.	Νέος Έλεγχος / Δράση: Η εγκύκλιος των Σχεδίων Χορηγιών περιλαμβάνει την υποχρέωση υποβολής δήλωσης σύγκρουσης συμφερόντων για κάθε πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Η δήλωση θα πρέπει να υπογράφεται από όλα τα εμπλεκόμενα άτομα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας (αξιολόγηση, ενστάσεις, επαλήθευση, πληρωμή). Αρμόδιος Φορέας: ΦΥ των Σχεδίων Χορηγιών Προθεσμία Εφαρμογής/ Υλοποίησης: Συνεχής για κάθε πρόσκληση υποβολής προτάσεων
Μητρώο Δηλώσεων Απουσίας Σύγκρουσης Συμφερόντων	SR1	Πρέπει να τηρείται μητρώο δηλώσεων απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων	ΦΥ ΣΧ	2022		Η εγκύκλιος για τη « διασφάλιση της πρόληψης, του εντοπισμού και της διόρθωσης περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων » να προβλέπει την τήρηση μητρώου δηλώσεων απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων το οποίο να τηρείται για κάθε πρόσκληση σχεδίου χορηγιών για σκοπούς διασφάλισης της διαδρομής ελέγχου.

						Αναθεώρηση εγκυκλίου 4^ο τρίμηνο 2023
Μητρώο Συγκρούσεων συμφερόντων	SR1	Μητρώο συγκρούσεων συμφερόντων πρέπει να τηρείται και να ενημερώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.	ΦΥ	2022-2023	Το σημείο δράσης αναθεωρείται όπως αναφέρεται στην επόμενη στήλη. Το σημείο δράσης θα πρέπει να υλοποιείται από όλους τους εμπλεκόμενους ΦΥ και σε συνεχή βάση.	Νέος Έλεγχος / Δράση: Η εγκύκλιος για τη « διασφάλιση της πρόληψης, του εντοπισμού και της διόρθωσης περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων » προβλέπει την τήρηση μητρώου σύγκρουσης συμφερόντων που εντοπίζονται / δηλώνονται. Αρμόδιος Φορέας: ΦΥ Προθεσμία Εφαρμογής/ Υλοποίησης: Σε Συνεχή βάση με κάθε ανάθεση δημόσιας σύμβασης ή σε κάθε πρόσκληση σχεδίου χορηγιών
Μητρώο UBOs	SR3	Η ΔΕΠ μέσω της διαχείρισης του μητρώου δικαιούχων, τελικών αποδεκτών και UBOs, διασφαλίζει την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης ελέγχοντας για νέες συμβάσεις/ επιχορηγήσεις, τακτικά και δειγματοληπτικά, οποιεσδήποτε άλλες συμβάσεις στις οποίες συμμετέχει ο ίδιος τελικός αποδέκτης, ανάδοχος ή υπεργολάβος ή πραγματικός δικαιούχος. Για τον σκοπό αυτό, συνεργάζεται με τη Διεύθυνση Πολιτικής Συνοχής και Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου της ΕΕ της ΓΔ Ανάπτυξης, η οποία τηρεί επίσης μητρώο των δικαιούχων, των τελικών αποδεκτών των κρατικών ενισχύσεων και των UBOs των επιχειρησιακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τα Ταμεία Πολιτικής Συνοχής, καθώς και με το Υπουργείο Οικονομικών για τα εθνικά προγράμματα, ώστε να διασφαλίζεται η αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης. Οι νέες συμβάσεις/κρατικές ενισχύσεις θα επιλεγούν βάσει εκτίμησης κινδύνου.	ΔΕΠ	2023	Χρήση του εργαλείου Arachne στους οριζόντιους ελέγχους της ΔΕΠ για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης και των συγκρούσεων συμφερόντων. Ο πρώτος δειγματοληπτικός έλεγχος θα πραγματοποιηθεί εντός του 4 ^ο τριμήνου 2023. Οι έλεγχοι θα πραγματοποιούνται σε συνεχή βάση.	Με βάση τις πρόνοιες της εγκυκλίου για τη « διασφάλιση της πρόληψης, του εντοπισμού και της διόρθωσης περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων » η ΔΕΠ του ΓΛΤΔ διενεργεί εκ των προτέρων επαληθεύσεις απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων σε όλες τις συμβάσεις που υπερβαίνουν κάποια όρια. Οι υπόλοιπες συμβάσεις δύναται να επιλεγθούν σε δειγματοληπτική εκ των υστέρων επαλήθευση η οποία θα διενεργείται στη βάση αξιολόγησης κινδύνων χρησιμοποιώντας τις κόκκινες σημαίες του συστήματος APAXNH. Ο οριζόντιος έλεγχος διενεργείται πριν από την υποβολή κάθε αίτησης πληρωμής προς την ΕΕ
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	SR1	Η ΣΑ θα αναλάβει την εκπαίδευση του προσωπικού σχετικά με τη δεοντολογία και την ακεραιότητα και τις συνέπειες σε περίπτωση που απουσίας των αρχών αυτών - σαφείς περιγραφές των συνεπειών που συνδέονται με συγκεκριμένα παραπτώματα	ΣΑ	2022-2023	Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί τρεις εκπαιδεύσεις, μία τον Δεκ. 2022 και δύο τον Μάρτιο 2023. (http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy/cypres)	Ετήσιο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης σε θέματα Προστασίας των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης που θα διοργανώνεται από τη ΔΕΠ του ΓΛΤΔ υπό τον ρόλο της ως ο AFCOS Κύπρου.

					idency/kyprostoavrio.nsf/dmlnew_el/dmlnew_el?OpenDocument) Οι εκπαιδεύσεις θα πραγματοποιούνται σε ετήσια βάση.	
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	SR2	Θα εκπονηθεί εγκύκλιος σχετικά με τις επαληθεύσεις, η οποία θα καλύπτει όλους τους Φορείς Υλοποίησης που διαχειρίζονται σχέδια χορηγιών	ΔΕΠ	2022-2023	<p>Η ΣΑ έχει εκδώσει τις Κατευθυντήριες Γραμμές ΣΑΑ "Διαδικασίες ένταξης και επαλήθευσης έργων Σχεδίων Χορηγιών", τον Οκτώβριο 2023 http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy/cypresidency/kyprostoavrio.nsf/All/6F83DC9A4995581CC2258A510033B116?OpenDocument</p>	<p>Η νέα εγκύκλιος που έχει ετοιμαστεί από τη ΔΕΠ του ΓΛΤΔ σε συνεργασία με τη Συντονιστική Αρχή καλύπτει τους εξής τομείς:</p> <ul style="list-style-type: none"> • μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων η οποία θα εφαρμόζεται σε όλους τους τύπους επαληθεύσεων που θα διενεργούνται (διοικητικούς και επιτόπιους), • επαληθεύσεις διπλής χρηματοδότησης και ενέργειες για αποφυγή της, • ο χειρισμός των παρατυπιών και η διαδικασία χειρισμού καταγγελιών που θα ακολουθείται για παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται μέσω του ΣΑΑ, • οι χρηματορροές παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται μέσω του ΣΑΑ; • απαιτήσεις για επαρκή διαδρομή ελέγχου. <p>Θα εγκριθεί με Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου και θα κοινοποιηθεί σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς του ΣΑΑ μέχρι το Δεκέμβριο του 2023.</p>
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	SR2				Νέο προτεινόμενο	<p>Εκπαίδευση του προσωπικού σχετικά με τις πρόνοιες της εγκυκλίου που έχει ετοιμαστεί από τη ΔΕΠ του ΓΛΤΔ σε συνεργασία με τη Συντονιστική Αρχή και που καλύπτει τη μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων και την εφαρμογή της στις διαδικασίες τεχνικών και διοικητικών επαληθεύσεων, επαληθεύσεων διπλής χρηματοδότησης, χειρισμό παρατυπιών και καταγγελιών, χρηματορροών και διαδρομής ελέγχου.</p> <p>Χρονοδιάγραμμα 1^ο τρίμηνο 2024</p>

Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR1	Εκπαίδευση σχετικά με τη δεοντολογία που θα διοργανωθεί από τη Συντονιστική Αρχή.	ΣΑ	4 ^ο τρίμηνο 2022	Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί τρεις εκπαιδεύσεις, μία τον Δεκ. 2022 και δύο τον Μάρτιο 2023. (http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy/cypresidency/kyprostoavrio.nsf/dmlnew_el/dmlnew_el?OpenDocument). Οι εκπαιδεύσεις θα πραγματοποιούνται σε ετήσια βάση.	Ετήσιο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης σε θέματα Προστασίας των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης που θα διοργανώνεται από τη ΔΕΠ του ΓΛΤΔ υπό τον ρόλο της ως ο AFCOS Κύπρου.
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR1	Κατάρτιση για την προώθηση του νέου νόμου για την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος και την επισημοποίηση ενός μηχανισμού πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος.	ΣΑ	2023	Αναμένεται να πραγματοποιηθεί εντός του 1 ^ο τριμήνου 2024.	Αρμόδιος Φορέας: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης – η εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων θα αρχίσει με την έγκριση των Αρμόδιων Αρχών από το Υπουργικό Συμβούλιο.
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR1	Χρήση του εργαλείου Arachne στους οριζόντιους ελέγχους της ΔΕΠ για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης και των συγκρούσεων συμφερόντων.	ΔΕΠ	3 ^ο /4 ^ο τρίμηνο 2022	Ο πρώτος οριζόντιος δειγματοληπτικός έλεγχος θα πραγματοποιηθεί εντός του 4 ^ο τριμήνου 2023. Οι έλεγχοι θα πραγματοποιούνται σε συνεχή βάση.	<i>Η ΔΕΠ του ΓΛΤΔ διενεργεί οριζόντιους δειγματοληπτικούς ελέγχους για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης στη βάση των κατευθυντήριων γραμμών για τις Επαληθεύσεις και την Προστασία των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης σε ετήσια βάση και οπωσδήποτε πριν από κάθε αίτηση πληρωμής προς την ΕΕ</i>
Μονάδες εσωτερικού ελέγχου	IR2	Παρακολούθηση της εφαρμογής των λειτουργιών των μονάδων εσωτερικού ελέγχου, εντός των Υπουργείων.	Υπηρεσί α Εσωτερικ ού Ελέγχου	2024	Εφαρμόζεται εν μέρει χωρίς να συνεισφέρει στον συγκεκριμένο κίνδυνο.	Η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου έχει δώσει κατευθυντήριες γραμμές στις μονάδες εσωτερικού ελέγχου των υπουργείων για να πραγματοποιήσουν αξιολόγηση των κινδύνων τους και να ετοιμάσουν πρόγραμμα και καταλόγους ελέγχου. Επειδή οι διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων ελέγχονται δειγματοληπτικά από την Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων για τη συμβατότητα τους με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία (αποκλειστικά για την περίπτωση συγχρηματοδοτούμενων έργων), δεν στηριζόμαστε στις εργασίες των μονάδων

						εσωτερικού ελέγχου για να τεκμηριωθεί η νομιμότητα των διαδικασιών ανάθεσης συμβάσεων
Επαγγελματισμός στις δημόσιες συμβάσεις	IR2	Ο επαγγελματισμός στις δημόσιες συμβάσεις και η ψηφιοποίηση της διαδικασίας ενισχύουν τη διοικητική ικανότητα και τη διαφάνεια.	ΓΛΤΔ (εφαρμογή ή μέτρου του ΣΑΑ)	4 ^ο τρίμηνο 2024	Αναμένεται να πραγματοποιηθεί όπως προγραμματίστηκε κατά το 4 ^ο τρίμηνο 2024.	Παραμένει – αποτελεί ορόσημο του ΣΑΑ
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR3	Κατάρτιση για την προώθηση του νέου νόμου για την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος και την επισημοποίηση ενός μηχανισμού πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος.	ΣΑ	2023	Αναμένεται να πραγματοποιηθεί εντός του 1 ^ο τριμήνου 2024.	Αρμόδιος Φορέας: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης – η εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων θα αρχίσει με την έγκριση των Αρμόδιων Αρχών από το Υπουργικό Συμβούλιο.
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR3				Νέο προτεινόμενο	Εκπαίδευση του προσωπικού σχετικά με τις πρόνοιες της εγκυκλίου που έχει ετοιμαστεί από τη ΔΕΠ του ΓΛΤΔ σε συνεργασία με τη Συντονιστική Αρχή και που καλύπτει τη μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων και την εφαρμογή της στις διαδικασίες τεχνικών και διοικητικών επαληθεύσεων, επαληθεύσεων διπλής χρηματοδότησης, χειρισμό παρατυπιών και καταγγελιών, χρηματορροών και διαδρομής ελέγχου. Χρονοδιάγραμμα 1^ο τρίμηνο 2024
Κατευθυντήριες γραμμές / Εγκύκλιοι	IR4	Νέα εγκύκλιος για τη σύγκρουση συμφερόντων που εξέδωσε η ΔΕΠ η οποία ορίζει τους εκ των υστέρων και τους εκ των προτέρων ελέγχους σύγκρουσης συμφερόντων κατά την εφαρμογή διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων και κατά την επιλογή αιτητών στα πλαίσια εφαρμογής σχεδίων χορηγιών	ΔΕΠ	1 ^ο /2 ^ο τρίμηνο 2022	Υλοποιήθηκε Ιούλιο 2022 με την έκδοση της σχετικής εγκυκλίου. http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy/cypresidency/kyprostoavrio.nsf/All/2452E45691D999FBC2258893003E9ACC?OpenDocument	ολοκληρώθηκε
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR4	Κατάρτιση για την προώθηση του νέου νόμου για την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος και την επισημοποίηση ενός μηχανισμού πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος.	ΣΑ	2023	Αναμένεται να πραγματοποιηθεί εντός του 1 ^ο τριμήνου 2024.	Αρμόδιος Φορέας: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης – η εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων θα αρχίσει με την έγκριση των Αρμόδιων Αρχών από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Εργαλείο Arachne	IR4	Η ΔΕΠ θα καθιερώσει δειγματοληπτικό έλεγχο για συμβάσεις υψηλού κινδύνου για να ελέγχει μέσω του εργαλείου Arachne τα στοιχεία των προσφερόντων για τις σχέσεις με τους προσφέροντες.	ΔΕΠ	3 ^ο /4 ^ο τρίμηνο 2022	Εφαρμόζεται με την έκδοση της εγκυκλίου για τη « διασφάλιση της πρόληψης, του εντοπισμού και της διόρθωσης περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων »	Ολοκληρώθηκε Ιούλιο 2022 – εφαρμόζεται για όλες τις περιπτώσεις που υπερβαίνουν τα όρια (δημόσιες συμβάσεις και συμβάσεις σχεδίων χορηγιών)
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR6	Κατάρτιση για την προώθηση του νέου νόμου για την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος και την επισημοποίηση ενός μηχανισμού πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος.	ΣΑ	2023	Αναμένεται να πραγματοποιηθεί εντός του 1 ^ο τριμήνου 2024.	Αρμόδιος Φορέας: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης – η εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων θα αρχίσει με την έγκριση των Αρμόδιων Αρχών από το Υπουργικό Συμβούλιο
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR7	Κατάρτιση για την προώθηση του νέου νόμου για την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος και την επισημοποίηση ενός μηχανισμού πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος.	ΣΑ	2023	Αναμένεται να πραγματοποιηθεί εντός του 1 ^ο τριμήνου 2024.	Αρμόδιος Φορέας: Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης – η εκπαίδευση όλων των εμπλεκόμενων θα αρχίσει με την έγκριση των Αρμόδιων Αρχών από το Υπουργικό Συμβούλιο
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	CR1	Εκπαίδευση που θα αναλάβει η ΣΑ σχετικά με τη δεοντολογία και την ακεραιότητα του προσωπικού και τις συνέπειες για την έλλειψή της - σαφείς περιγραφές των συνεπειών που συνδέονται με συγκεκριμένα παραπτώματα	ΣΑ	2023	Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί τρεις εκπαιδεύσεις, μία τον Δεκ. 2022 και δύο τον Μάρτιο 2023. (http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy/cyprus-identity/kypstostoavrio.nsf/dmlnew_el/dmlnew_el?OpenDocument) Οι εκπαιδεύσεις θα πραγματοποιούνται σε ετήσια βάση.	Ετήσιο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης σε θέματα Προστασίας των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης που θα διοργανώνεται από τη ΔΕΠ του ΓΛΤΔ υπό τον ρόλο της ως ο AFCOS Κύπρου.
Επισκόπηση εργασιών που ανατίθενται	CR1	Όταν η ΣΑ αναθέτει καθήκοντα σε φορείς παρακολούθησης για την επαλήθευση των οροσήμων και των στόχων, η υλοποίηση της δράσης αυτής θα πρέπει να επισκοπείται ετησίως.	ΣΑ	Ετησίως	Από Νοέμβριο 2023 και σε ετήσια βάση.	Η νέα εγκύκλιος που έχει ετοιμαστεί από τη ΔΕΠ του ΓΛΤΔ σε συνεργασία με τη Συντονιστική Αρχή καλύπτει τη μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων και την εφαρμογή της στις διαδικασίες τεχνικών και διοικητικών επαληθεύσεων, επαληθεύσεων διπλής χρηματοδότησης, χειρισμό παρατυπιών και καταγγελιών,

						<p>χρηματορροών και διαδρομής ελέγχου. Καλύπτει επίσης την επισκόπηση της εργασίας που ανατίθεται σε άλλους φορείς από τη ΣΑ (φορείς επαληθεύσεων και Φορείς παρακολούθησης) η οποία διενεργείται επίσης σε δειγματοληπτική ετήσια βάση στη βάση αξιολόγησης κινδύνων.</p>
Τεχνικές / Διοικητικές Επαληθεύσεις	CR1	<p>Το Υπουργικό Συμβούλιο θα εγκρίνει τον ορισμό Φορέων Τεχνικών Επαληθεύσεων που θα διενεργούν επιτόπιες τεχνικές επαληθεύσεις σε τεχνικά έργα υψηλού κινδύνου που υλοποιούνται από φορείς εκτός της κεντρικής κυβέρνησης.</p>	ΣΑ – ΦΤΕ	3 ^ο /4 ^ο τρίμηνο 2022	<p>Αναμένεται η έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο το 4^ο τρίμηνο 2023.</p>	<p>Η νέα εγκύκλιος που έχει ετοιμαστεί από τη ΔΕΠ του ΓΛΤΔ σε συνεργασία με τη Συντονιστική Αρχή καλύπτει τους εξής τομείς:</p> <ul style="list-style-type: none"> • μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων η οποία θα εφαρμόζεται σε όλους τους τύπους επαληθεύσεων που θα διενεργούνται (διοικητικούς και επιτόπιους), • επαληθεύσεις διπλής χρηματοδότησης και ενέργειες για αποφυγή της, • ο χειρισμός των παρατυπιών και η διαδικασία χειρισμού καταγγελιών που θα ακολουθείται για παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται μέσω του ΣΑΑ, • οι χρηματορροές παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται μέσω του ΣΑΑ; • απαιτήσεις για επαρκή διαδρομή ελέγχου. <p>Θα εγκριθεί με Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου και θα κοινοποιηθεί σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς του ΣΑΑ μέχρι το Δεκέμβριο του 2023.</p>
Τεχνικές / Διοικητικές Επαληθεύσεις	CR1	<p>Το Υπουργικό Συμβούλιο θα αναθέσει στον Εθνικό Συντονιστή Επαληθεύσεων και Ελέγχων τη διενέργεια διοικητικών επαληθεύσεων δαπανών έργων υψηλού κινδύνου που υλοποιούνται από φορείς εκτός της κεντρικής κυβέρνησης.</p>	Υπουργικό Συμβούλιο	3 ^ο /4 ^ο τρίμηνο 2022	<p>Αναμένεται η έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο το 4^ο τρίμηνο 2023.</p>	<p>Η νέα εγκύκλιος που έχει ετοιμαστεί από τη ΔΕΠ του ΓΛΤΔ σε συνεργασία με τη Συντονιστική Αρχή καλύπτει τους εξής τομείς:</p> <ul style="list-style-type: none"> • μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων η οποία θα εφαρμόζεται σε όλους τους τύπους επαληθεύσεων που θα διενεργούνται (διοικητικούς και επιτόπιους),

						<ul style="list-style-type: none"> • επαληθεύσεις διπλής χρηματοδότησης και ενέργειες για αποφυγή της, • ο χειρισμός των παρατυπιών και η διαδικασία χειρισμού καταγγελιών που θα ακολουθείται για παρεμβάσεις που χρηματοδοτούνται μέσω του ΣΑΑ, • οι χρηματορροές παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται μέσω του ΣΑΑ; • απαιτήσεις για επαρκή διαδρομή ελέγχου. <p>Θα εγκριθεί με Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου και θα κοινοποιηθεί σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς του ΣΑΑ μέχρι το Δεκέμβριο του 2023.</p>
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	CR1				Νέο προτεινόμενο	<p>Εκπαίδευση του προσωπικού σχετικά με τις πρόνοιες της εγκυκλίου που έχει ετοιμαστεί από τη ΔΕΠ του ΓΛΤΔ σε συνεργασία με τη Συντονιστική Αρχή και που καλύπτει τη μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων και την εφαρμογή της στις διαδικασίες τεχνικών και διοικητικών επαληθεύσεων, επαληθεύσεων διπλής χρηματοδότησης, χειρισμό παρατυπιών και καταγγελιών, χρηματορροών και διαδρομής ελέγχου.</p> <p>Χρονοδιάγραμμα 1^ο τρίμηνο 2024</p>
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	CR2	Εκπαίδευση που θα αναλάβει η Συντονιστική Αρχή σχετικά με τη δεοντολογία και την ακεραιότητα του προσωπικού και τις συνέπειες για την έλλειψή της - σαφείς περιγραφές των συνεπειών που συνδέονται με συγκεκριμένα παραπτώματα	ΣΑ	2023	<p>Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί τρεις εκπαιδεύσεις, μία τον Δεκ. 2022 και δύο τον Μάρτιο 2023. http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy/cyprus-identity/kyprostoavrio.nsf/dmlnew_el/dmlnew_el?OpenDocument) Οι εκπαιδεύσεις θα πραγματοποιούνται σε ετήσια βάση.</p>	<p>Ετήσιο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης σε θέματα Προστασίας των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης που θα διοργανώνεται από τη ΔΕΠ του ΓΛΤΔ υπό τον ρόλο της ως ο AFCOS Κύπρου.</p>

Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	CR3	Εκπαίδευση που θα αναλάβει η Συντονιστική Αρχή σχετικά με τη δεοντολογία και την ακεραιότητα του προσωπικού και τις συνέπειες για την έλλειψή της - σαφείς περιγραφές των συνεπειών που συνδέονται με συγκεκριμένα παραπτώματα	ΣΑ	2023	<p>Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί τρεις εκπαιδεύσεις, μία τον Δεκ. 2022 και δύο τον Μάρτιο 2023.</p> <p>(http://www.cyprus-tomorrow.gov.cy/cypresidency/kyprostoavrio.nsf/dmlnew_el/dmlnew_el?OpenDocument) Οι εκπαιδεύσεις θα πραγματοποιούνται σε ετήσια βάση.</p>	<p>Ετήσιο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης σε θέματα Προστασίας των Οικονομικών Συμφερόντων της Ένωσης που θα διοργανώνεται από τη ΔΕΠ του ΓΛΤΔ υπό τον ρόλο της ως ο AFCOS Κύπρου.</p>
--------------------------------	-----	--	----	------	--	---

Βήμα 5: Αξιολόγηση του αντίκτυπου των προγραμματισμένων πρόσθετων ελέγχων επί του εναπομένοντος κινδύνου. Το αποτέλεσμα ήταν ο καθορισμός του «κινδύνου-στόχου», δηλαδή, ενός επιπέδου για το συγκεκριμένο κίνδυνο που θεωρήθηκε ανεκτό από τη Κεντρική Ομάδα.

Το επίπεδο που αξιολογήθηκε ως ανεκτό από τη *Κεντρική Ομάδα* ήταν κάτω από 3 σε όλες τις περιπτώσεις. Σε αυτές τις περιπτώσεις δεν καταρτίστηκε οποιοδήποτε πρόσθετο σχέδιο δράσης αντιμετώπισης κινδύνων.

ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

I. Κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης κινδύνων απάτης

Τα αποτελέσματα της 2^{ης} αξιολόγησης κινδύνων απάτης αφού εγκριθούν από τους Προϊστάμενους των φορέων τους οποίους εκπροσωπούν τα μέλη της *Κεντρικής Ομάδας* (Γενικός Λογιστής, Γενικός Διευθυντής ΓΔ Ανάπτυξης / Συντονιστικής Αρχής) θα υποβληθούν για έγκριση από το Υπουργικό Συμβούλιο και στη συνέχεια θα αποσταλούν στον Εθνικό Συντονιστικό Φορέα για την καταπολέμηση της απάτης κατά των συμφερόντων της Ένωσης (AFCOS), στην Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου, στην Ελεγκτική Υπηρεσία και στην Ανεξάρτητη Αρχή Κατά της Διαφθοράς καθώς και σε όλους τους Φορείς Υλοποίησης και Παρακολούθησης Παρεμβάσεων του ΣΑΑ¹¹ προς ενημέρωση και σχετική συμμόρφωση.

II. Καθορισμός και κοινοποίηση δεικτών απάτης («Red Flags»/ «Fraud Indicators») για τους τρεις τομείς που αξιολογήθηκαν ως οι πλέον επιρρεπείς σε κινδύνους

Για τον καθορισμό των δεικτών απάτης, η ΣΑ, ο ΕΣΦΕΕ και οι λοιποί εμπλεκόμενοι φορείς θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις σχετικές οδηγίες της ΕΕ που παρέχονται στο έγγραφο «Ενημερωτικό σημείωμα σχετικά με τους δείκτες απάτης για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΣ» («COCOF 09/0003/00-EN - Information Note on Fraud Indicators for ERDF, ESF and CF - 18/02/2009») το οποίο θα κοινοποιηθεί εκ νέου από τη ΣΑ μαζί με την επικαιροποιημένη πολιτική για την καταπολέμηση της απάτης.

Οι δείκτες απάτης («Red Flags»/ «Fraud Indicators») αποτελούν ενδείξεις για την ύπαρξη παράνομης δραστηριότητας, βοηθούν στον εντοπισμό υπονοιών απάτης και σηματοδοτούν την αναγκαιότητα για άμεση αντίδραση προκειμένου να διαπιστωθεί αν είναι απαραίτητη η ανάληψη περαιτέρω δράσης.

Οι τρεις τομείς που αξιολογήθηκαν ως οι πλέον επιρρεπείς σε κίνδυνο απάτης και διαφθοράς είναι οι ακόλουθοι και τονίζεται ότι θα πρέπει να λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη από τους λειτουργούς της ΣΑ, των ΦΥ, ΦΠ και όλων των εμπλεκόμενων φορέων στην υλοποίηση και παρακολούθηση του ΣΑΑ:

Περιοχή Κινδύνου:	Κίνδυνος:
Επιλογή υποψηφίων	Διπλή χρηματοδότηση
Εφαρμογή και Επαλήθευση	Χειραγώγηση Ανταγωνιστικής Διαδικασίας
Αιτήσεις Πληρωμής	Σύγκρουση Συμφερόντων εντός των Φορέων Υλοποίησης

III. Συνεργασία με Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς [Νόμος του 2022 (Ν. 19(Ι)/2022)]

Με την ψήφιση του Νόμου για τη Σύσταση και Λειτουργία της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς [Νόμος του 2022 (Ν. 19(Ι)/2022)], έχουν γίνει οι απαραίτητες διαβουλεύσεις με την Αρχή και θα τροποποιηθεί κατάλληλα το ΣΠΕ ώστε να περιλαμβάνει και τις αρμοδιότητες της Αρχής και θα ενημερωθεί σχετικά η ΕΕ.

¹¹ ΣΠΕ στην παραρ. 3.4.2.2.1

VI. Προώθηση και παρακολούθηση ενεργειών για τη λήψη μέτρων κατά της απάτης που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Δράσης

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης αξιοποιήθηκαν από την Κεντρική Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης, η οποία εισηγείται ένα Σχέδιο Δράσης (ως ανωτέρω) για τη λήψη μέτρων, τα οποία αφορούν είτε:

- μεμονωμένα μέτρα που θα εφαρμοστούν σε έναν Φορέα Υλοποίησης / Φορέα Παρακολούθησης / Φορέα Επαληθεύσεων / Αναθέτουσα Αρχή, στο πλαίσιο μίας Παρέμβασης / Έργου του ΣΑΑ, είτε
- οριζόντια μέτρα που θα πρέπει να ενσωματωθούν στις Διαδικασίες του ΣΠΕ (π.χ. εισαγωγή ενός σημείου ελέγχου σε μία λίστα επαλήθευσης).

Η εφαρμογή ολόκληρης της διαδικασίας, καθώς και των μέτρων που πρέπει, βάσει της αξιολόγησης κινδύνου, να αναληφθούν από την ΣΑ, πρέπει να παρακολουθούνται από την ΣΑ, σε συστηματική βάση. Τα αποτελέσματα της εφαρμογής των μέτρων αυτών, θα αποτυπωθούν στην επόμενη αξιολόγηση κινδύνων απάτης για το ΣΑΑ της *Κεντρικής Ομάδας*.

Τα μέτρα τα οποία περιλήφθηκαν στο Σχέδιο Δράσης 2023, αφορούν, συνοπτικά, τα πιο κάτω:

I. Μέτρα (ελέγχοι/δράσεις) που παραμένουν ή / και αναθεωρούνται από το Σχέδιο Δράσης 2021/2022

- Ενίσχυση των ελέγχων μέσω:
 - Χρήση του εργαλείου ARACHNE στους οριζόντιους ελέγχους της ΔΕΠ για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης και των συγκρούσεων συμφερόντων. Κατόπιν συστάσεων της Επιτροπής, το ΣΠΕ θα ενισχυθεί με ένα πρόσθετο μέτρο ανίχνευσης της απάτης, μέσω της χρήσης του εργαλείου εξόρυξης δεδομένων της ΕΕ, ARACHNE, ως συμπληρωματικό υποστηρικτικό εργαλείο του υφιστάμενου συστήματος, το οποίο επιτρέπει τον εντοπισμό υψηλού κινδύνου τελικών αποδεκτών / συμβάσεων / αναδόχων / πραγματικών δικαιούχων.
 - Διαχείριση του μητρώου δικαιούχων, τελικών αποδεκτών και πραγματικών δικαιούχων
 - Τεχνικές / Διοικητικές Επαληθεύσεις από ΔΕΠ και Φορείς Τεχνικών Επαληθεύσεων σε τεχνικά έργα υψηλού κινδύνου που υλοποιούνται από φορείς εκτός της κεντρικής κυβέρνησης.
- Δημιουργία και συνεχής ενημέρωση Μητρώου Σύγκρουσης Συμφερόντων
- Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση σε διάφορα θέματα όπως π.χ. δεοντολογία, ακεραιότητα και συνέπειες σε περίπτωση απουσίας των αρχών αυτών, εκπαίδευση για συμμόρφωση με τον περί της Προστασίας Προσώπων που Αναφέρουν Παραβάσεις του Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου Νόμου του 2022 (Ν6(Ι)/2022) και την υιοθέτηση ενός μηχανισμού πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος κτλ
- Ενίσχυση και / ή επικαιροποίηση κατευθυντήριων γραμμών και εγκυκλίων σε σχέση με τα ακόλουθα:
 - ✓ τον έλεγχο του κινδύνου της σύγκρουσης συμφερόντων,
 - ✓ την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης,
 - ✓ την υποβολή ετήσιας δήλωσης απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων, από όλα τα εμπλεκόμενα άτομα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας επιλογής αιτητών σχεδίων χορηγιών,
 - ✓ τις επαληθεύσεις σε σχέδια χορηγιών,

- ✓ τους εκ των υστέρων και τους εκ των προτέρων ελέγχους σύγκρουσης συμφερόντων κατά την εφαρμογή διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων και κατά την επιλογή αιτητών στα πλαίσια εφαρμογής σχεδίων χορηγιών
- Παρακολούθηση της εφαρμογής των λειτουργιών των μονάδων εσωτερικού ελέγχου, εντός των Υπουργείων.
- Ενδυνάμωση της διοικητικής ικανότητας, της διαφάνειας και της περαιτέρω ψηφιοποίησης των διαδικασιών δημόσιων συμβάσεων
- Εποπτεία ΦΠ και Φορέων Επαληθεύσεων από τη ΣΑ στις περιπτώσεις όπου η ΣΑ αναθέτει καθήκοντα σε φορείς παρακολούθησης και επαληθεύσεων

II. Νέα μέτρα (έλεγχοι/δράσεις) από το Σχέδιο Δράσης 2023

- Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση - Εκπαίδευση του προσωπικού σχετικά με τις πρόνοιες της εγκυκλίου που έχει ετοιμαστεί από τη ΔΕΠ του ΓΛτΔ σε συνεργασία με τη Συντονιστική Αρχή και που καλύπτει τη μεθοδολογία αξιολόγησης κινδύνων και την εφαρμογή της στις διαδικασίες τεχνικών και διοικητικών επαληθεύσεων, επαληθεύσεων διπλής χρηματοδότησης, χειρισμό παρατυπιών και καταγγελιών, χρηματοροών και διαδρομής ελέγχου.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΑ	Αναθέτουσα Αρχή / Αναθέτουσες Αρχές
ΑΑΔΣ	Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων του ΓΛΤΔ)
ΑΦ	Αναθέτων Φορέας / Αναθέτοντες Φορεί
ΓΛΤΔ	Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας
ΕΣΦΕΕ	Εθνικός Συντονιστικός Φορέας για τις επαληθεύσεις και ελέγχους για την εφαρμογή του ΣΑΑ
ΕΥ	Ελεγκτική Υπηρεσία
ΚΔ	Κυπριακή Δημοκρατία
ΚΚ	Κεντρική Κυβέρνηση
ΜΑΑ	Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
ΠΣΠ	Πληροφοριακό Σύστημα Παρακολούθησης του ΣΑΑ
ΣΑ	Συντονιστική Αρχή
ΣΑΑ	Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
ΣΠΕ	Σύστημα Παρακολούθησης και Ελέγχου
ΣΧ	Σχέδιο Χορηγιών
ΥΕΕ	Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου
ΦΠ	Φορέας Παρακολούθησης
ΦΥ	Φορέας Υλοποίησης

1^η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΑΠΑΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021/2022**✓ Η Σύμβαση της Κεντρικής Ομάδας Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης για την 1^η Αξιολόγηση Κινδύνων Απάτης του ΣΑΑ**

Η 1^η Κεντρική Ομάδα Αξιολόγησης Κινδύνων Απάτης (*Κεντρική Ομάδα*) απαρτιζόταν από τους ακόλουθους Φορείς:

- Διεύθυνση Χρηματοοικονομικού Ελέγχου Ευρωπαϊκών Πόρων (ΔΕΠ) του Γενικού Λογιστηρίου της Κυπριακής Δημοκρατίας (ΓΛΤΔ), υπό την ιδιότητά της ως Εθνικός Συντονιστικός Φορέας Επαληθεύσεων και Ελέγχων για την εφαρμογή του ΣΑΑ (ΕΣΦΕΕ)
- Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης του ΥΠΟΙΚ, ως Συντονιστική Αρχή (ΣΑ) για την υλοποίηση του εθνικού ΣΑΑ
- Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΑΑΔΣ) – Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας
- Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (ΥΕΕ) – ως παρατηρητής

Η *Κεντρική Ομάδα* για την διεργασία της 1^{ης} αξιολόγησης απαρτίσθηκε από τα ακόλουθα πρόσωπα:

Ονοματεπώνυμο	Υπηρεσία	Ιδιότητα στην Κεντρική Ομάδα Αξιολόγησης	Email
Σταύρη Ττόφα	ΔΕΠ	Μέλος	sttofa@treasury.gov.cy
Δέσποινα Κουσιάππα	ΔΕΠ	Μέλος	dkousiappa@treasury.gov.cy
Βασιλική Χριστοδουλίδου	ΔΕΠ	Μέλος	vachristodoulidou@treasury.gov.cy
Ελπίδα Σόλωνος	Α. ΣΑ	Μέλος	esolonos@mof.gov.cy
Μαρία Παύλου	ΑΑΔΣ	Μέλος	mpavlou@treasury.gov.cy
Κατερίνα Δημητριάδου	ΥΕΕ	Παρατηρητής	kdemetriadou@internalaudit.gov.cy

Τα πιο πάνω πρόσωπα κρίθηκαν ότι καλύπτουν αθροιστικά σχετική εμπειρία στην εκτέλεση διαδικασιών επιλογής έργων, διοικητικών και επιτόπιων επαληθεύσεων και ανάθεσης και εκτέλεσης συμβάσεων. Είχαν επίσης ενεργό ρόλο στην κατάρτιση των μηχανισμών επαλήθευσης των οροσήμων και στόχων του ΣΑΑ. Η επιλογή των προσώπων έγινε λαμβάνοντας υπόψη την προηγούμενη εμπειρία τους στη διαχείριση των κινδύνων απάτης, επομένως, η αξιολόγηση διενεργήθηκε με ομαλό και αποτελεσματικό τρόπο εξασφαλίζοντας τη μέγιστη δυνατή ακρίβεια και αξιοπιστία. Σημειώνεται ότι η ΥΕΕ συμμετείχε ως παρατηρητής στη διαδικασία αξιολόγησης. Παρά τη δυνατότητα συμμετοχής της, ως παρατηρητής, η Ελεγκτική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας, δεν συμμετείχε στις εργασίες διεξαγωγής της 1^{ης} αξιολόγησης κινδύνων απάτης για το ΣΑΑ.

✓ Ειδικοί Κίνδυνοι που αξιολογήθηκαν κατά την 1^η αξιολόγηση

Οι ειδικοί κίνδυνοι απάτης που αξιολογήθηκαν, προσδιορίστηκαν με βάση τις γνώσεις που έχουν αποκομιστεί από τη ΔΕΠ από προηγούμενες υποθέσεις απάτης, οι οποίες σχετίζονταν με την Πολιτική Συνοχής της ΕΕ, και σε συνδυασμό με τις κοινές και επανειλημμένως εμφανιζόμενες μορφές απάτης. Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στα αποτελέσματα των επαληθεύσεων και ελέγχων των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων της Πολιτικής Συνοχής και στους τομείς όπου εντοπίστηκαν αδυναμίες με σχετικά μεγαλύτερη συχνότητα.

✓ **Βήματα διενέργειας 1ης αξιολόγησης κινδύνων και Αποτελέσματα**

Βήμα 1: Ποσοτικός προσδιορισμός της πιθανότητας εμφάνισης και του αντίκτυπου του κινδύνου - «Αρχικός Κίνδυνος» («Gross Risk»)

Η βαθμολόγηση που δόθηκε από την *Κεντρική Ομάδα* στον Αρχικό Κίνδυνο, έλαβε υπόψη την προηγούμενη εμπειρία της *ομάδας* και την κατηγοριοποίηση των ευρημάτων της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου στα πλαίσια της Πολιτικής Συνοχής, ενώ σε κάθε περίπτωση δόθηκαν οι υψηλότερες βαθμολογίες, αφού σχεδόν όλοι οι κίνδυνοι αξιολογήθηκαν ως κρίσιμοι.

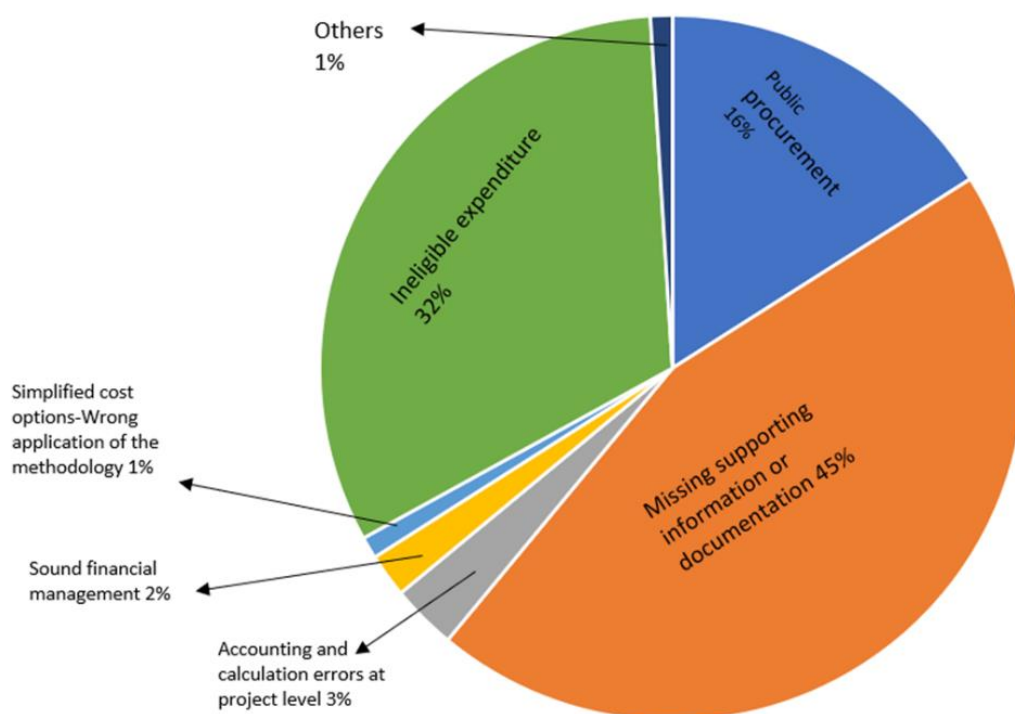
Fraud risk area	Risk code	Risk	Risk assessment before the application of controls			Risk assessment after the application of controls		
			Risk Impact (GROSS)	Risk Likelihood (GROSS)	Total risk score (GROSS)	Risk Impact (NET)	Risk Likelihood (NET)	Total current risk score (NET)
Applicant selection	SR1	Conflicts of interest within the evaluation committee	4	4	16	3	1	3
	SR2	False declarations by applicants	3	4	12	2	1	2
	SR3	Double funding	3	4	12	2	3	6
	SR4	Low quality of calls for proposals	4	3	12	2	0	0
	SR5	Low quality of applications for operations	4	4	16	1	1	1
	SR6	Retrospective funding of operations	3	3	9	1	1	1
Implementation and verification	IR1	Undisclosed conflict of interests or bribes and kickbacks	4	3	12	2	1	2
	IR2	Avoidance of required competitive procedure	3	4	12	1	3	3
	IR3	Manipulation of the competitive procedure process	4	3	12	2	2	4
	IR4	Collusive bidding	4	4	16	2	3	6
	IR5	Defective pricing	2	2	4	0	0	0
	IR6	Manipulation of cost claims	3	4	12	1	2	2
	IR7	Non-delivery or substitution of products	3	4	12	1	2	2
	IR8	Amendment of existing contract	4	4	16	1	1	1
	IR9	Conflict of interest and corruption because of less competitive procedures	4	3	12	1	1	1
	IR10	Overstatement of quality or activities of personnel	3	4	12	1	2	2
	IR11	False labour costs	4	4	16	1	1	1
	IR12	Labour costs are apportioned incorrectly to specific projects	3	4	12	1	3	3
Milestones and targets	MR1	False declaration of achievement of milestones and targets.	2	2	4	0	0	0
	MR2	Weaknesses in monitoring the achievement of milestones and targets.	2	2	4	0	0	0
Payment Applications	CR1	Incomplete / inadequate management verification process	3	3	9	1	1	1
	CR2	Incomplete / inadequate payment application process	2	2	4	1	0	0
	CR3	Conflicts of interest within implementing bodies.	4	4	16	2	2	4

Βήμα 2: Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων ελέγχων για μετριασμό του αρχικού κινδύνου

Δεν ήταν δυνατόν να ληφθούν υπόψη αποτελέσματα ελέγχων των αρμόδιων φορέων προηγούμενων περιόδων εφαρμογής του ΜΑΑ, εφόσον το εθνικό ΣΑΑ υλοποιείται για πρώτη φορά. Συνεπώς, η ομάδα αξιολόγησης έλαβε υπόψη όλους τους ελέγχους που εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο ανεξαρτήτως συγχρηματοδότησης (π.χ. διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων όπως εφαρμόζονται από αναθέτουσες αρχές του Κράτους και επιβάλλονται από τη νομοθεσία ή κανονισμούς της Αρμόδιας Αρχής ή διαδικασίες Λογιστηρίων / Διευθύνσεων Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης δικαιούχων που διέπονται από κανονισμούς, είτε του Κράτους, ή του εκάστοτε φορέα), καθώς και πρόσθετες διαδικασίες επαληθεύσεων που προβλέπονται και /ή εφαρμόζονται στα πλαίσια του ΣΠΕ του ΣΑΑ. Επομένως, οι διαδικασίες που αναφέρονται στο εργαλείο μπορεί να μην εφαρμόζονται αποκλειστικά από τη ΣΑ, τον ΕΣΦΕ, τους ΦΥ και ΦΠ, αλλά το ΣΠΕ στηρίζεται στην εφαρμογή αυτών των διαδικασιών και περιλαμβάνει ελέγχους τήρησης των υπόλοιπων εθνικών διαδικασιών.

Βήμα 3: Αξιολόγηση τελικού κινδύνου μετά τη συνεκτίμηση αντικτύπου υφιστάμενων ελέγχων - δηλαδή κατάσταση κατά την τρέχουσα χρονική στιγμή - «εναπομένον κίνδυνος»

Από ανάλυση της κατηγοριοποίησης των αδυναμιών που εντοπίζονταν από επαληθεύσεις και ελέγχους κατά την τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο στα πλαίσια της Πολιτικής Συνοχής, οι «διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων» (ιδιαίτερα στην εκτέλεση και όχι στην ανάθεση των συμβάσεων) ήταν τρίτες στη συχνότητα εντοπισμού αδυναμιών μετά την «επιλεξιμότητα» και την «απουσία υποστηρικτικών εγγράφων».

Επίσης, σύμφωνα με την μελέτη «*Identifying Patterns of Fraud with EU Funds under Shared Management - Similarities and Differences between Member States*»¹², οι συνηθέστερες μορφές απάτης κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020 περιλάμβαναν την παραποίηση εγγράφων, την παραβίαση διατάξεων συμβατικών υποχρεώσεων, απάτη όσον αφορά την εκπλήρωση των κριτηρίων επιλεξιμότητας και την παραβίαση των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις. Επομένως οι διεργασίες οι οποίες αφορούσαν στις δημόσιες συμβάσεις έλαβαν ψηλή βαθμολογία στην αξιολόγηση του αρχικού κινδύνου, ενώ δεν αξιολογήθηκε ότι μετά την εφαρμογή των ελέγχων, εξουδετερώνεται ο τελικός κίνδυνος σε όλες τις περιπτώσεις.

Σε γενικές γραμμές οι κίνδυνοι οι οποίοι αξιολογήθηκαν ως υψηλότερου κινδύνου στο υφιστάμενο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου ακόμα και μετά την εφαρμογή των σημείων ελέγχων στις διαδικασίες ήταν:

ΑΑ	Περιοχή κινδύνου	Κίνδυνος	Επί μέρους κίνδυνοι
1.	Επιλογή Αιτητή (Applicant Selection)	Διπλή Χρηματοδότηση	-
2.	Εφαρμογή και επαλήθευση (Implementation and verification)	Χειραγώγηση ανταγωνιστικής διαδικασίας	<ul style="list-style-type: none"> • Στημένες προδιαγραφές • Διαρροή δεδομένων προσφοράς • Χειραγώγηση των προσφορών
3.	Πιστοποίηση & Πληρωμές (Certification & Payments)	Σύγκρουση συμφερόντων εντός των φορέων υλοποίησης	-

Για την αντιμετώπιση των ελλείψεων που εντοπίστηκαν, επιλέγηκαν αποτελεσματικά και αναλογικά μέτρα καταπολέμησης της απάτης από τον κατάλογο των προτεινόμενων δράσεων ελέγχου, για μείωση της απάτης.

Οι έλεγχοι που αξιολογήθηκαν ότι δεν εφαρμόζονται ή δεν εφαρμόζονται επαρκώς στο τρέχον Σύστημα Παρακολούθησης και Ελέγχου του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για να αντιμετωπίσουν τους βασικότερους κινδύνους απάτης ήταν οι πιο κάτω:

¹² Η μελέτη εκπονήθηκε το δεύτερο εξάμηνο του 2021 από ομάδα του Κέντρου Υπηρεσιών Στρατηγικής και Αξιολόγησης (CSES) και παρουσιάστηκε στην Επιτροπή Ελέγχου του Προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 6 Δεκεμβρίου 2021.
[https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU\(2022\)702671](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU(2022)702671)

ΑΑ Έλεγχοι που αξιολογήθηκαν ότι δεν εφαρμόζονται ή δεν εφαρμόζονται επαρκώς	
1	Οι κανονισμοί των Δημοσίων Συμβάσεων απαιτούν από τις αναθέτουσες αρχές να διενεργούν ελέγχους ιστορικού, σε όλους τους οικονομικούς φορείς που υποβάλλουν προσφορές. Αυτοί μπορεί να περιλαμβάνουν γενικούς ελέγχους ιστοτόπων, πληροφορίες από το Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Διανοητικής Ιδιοκτησίας κ.λπ. Η Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων εξετάζει τη λειτουργία αυτών των ελέγχων για ένα δείγμα συμβάσεων.
2	Υπάρχουν ενδείξεις ότι μια υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου, εντός των φορέων υλοποίησης, επανεξετάζει τακτικά τη λειτουργία των εσωτερικών ελέγχων στην εφαρμογή διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων.
3	Η Συντονιστική Αρχή εφαρμόζει τακτικά κατάλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα ηθικής, δεοντολογίας και ακεραιότητας για όλο το προσωπικό
4	Η Συντονιστική Αρχή διασφαλίζει ότι το εμπλεκόμενο προσωπικό έχει επίγνωση των συνεπειών της συμμετοχής τους σε δραστηριότητες που ενδέχεται να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ακεραιότητά τους, με σαφείς περιγραφές των συνεπειών που σχετίζονται με συγκεκριμένα παραπτώματα

Βήμα 4: Στην περίπτωση που ο εναπομένον κίνδυνος ήταν σημαντικός (σε όλες τις περιπτώσεις ήταν μέτριος ή χαμηλός), εντοπιζόταν ένα σχέδιο δράσης με πρόσθετα μέτρα καταπολέμησης της απάτης, με στόχο τη βελτίωση των ελέγχων και τον περαιτέρω μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων.

Στις περιπτώσεις που ο εναπομένον κίνδυνος μετά την εφαρμογή των υφιστάμενων ελέγχων ήταν χαμηλός (κάτω από 3), δεν κρίθηκε ότι απαιτούνται πρόσθετα σημεία ελέγχου ή εφαρμογή σχεδίου δράσης. Εξάχθηκε, δηλαδή, το συμπέρασμα ότι οι εναπομένοντες κίνδυνοι έχουν αντιμετωπιστεί.

✓ **1ο Σχέδιο Δράσης με πρόσθετα μέτρα καταπολέμησης της απάτης**

Κατηγορία Ελέγχου/ Δράσης	Risk Code	Νέος Έλεγχος / Δράση	Αρμόδιος Φορέας	Προθεσμία Εφαρμογής/ Υλοποίησης
Πρόσθετες πληροφορίες στη βάση δεδομένων του ΠΣΠ	SR3	Ο μοναδικός αριθμός αναγνώρισης του προσωπικού που συμμετέχει σε κάθε έργο, θα τεκμηριώνεται στο ΠΣΠ ή στα επιμέρους συστήματα Φορέων Υλοποίησης Σχεδίων Χορηγιών, έτσι ώστε ο κατάλογος του προσωπικού που δηλώνεται σε όλα τα έργα να μπορεί να εξαχθεί και να ελεγχθεί εκ των υστέρων σε δειγματοληπτική βάση, για τυχόν διπλή δήλωση δαπανών προσωπικού.	ΣΑ, ΦΥ ΣΧ, ΔΕΠ	2023

Πρόσθετες πληροφορίες στη βάση δεδομένων του ΠΣΠ	SR3	Θα αναπτυχθεί διαδικτυακή υπηρεσία από το ERP (Enterprise Resource Planning System - Ηλεκτρονικό Σύστημα Διαχείρισης Επιχειρησιακών Πόρων) στο ΠΣΠ για τη μεταφορά λεπτομερειών που αφορούν την πληρωμή για συμβάσεις που χρηματοδοτούνται μέσω του ΣΑΑ. Θα υπάρχουν έλεγχοι ότι τα έγγραφα και οι συναλλαγές δεν θα μεταφέρονται δύο φορές.	ERP	2023-2024
Εργαλείο ARACHNE	SR1	Χρήση του εργαλείου ARACHNE με σκοπό να παρασχεθεί βοήθεια στους οριζόντιους ελέγχους της ΔΕΠ για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης και των συγκρούσεων συμφερόντων.	ΣΑ	2022-2023
Εργαλείο ARACHNE	SR3	Χρήση του εργαλείου ARACHNE με σκοπό να παρασχεθεί βοήθεια στους οριζόντιους ελέγχους της ΔΕΠ για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης και των συγκρούσεων συμφερόντων.	ΣΑ και ΔΕΠ	3 ^ο τρίμηνο 2022
Κατευθυντήριες γραμμές/εγκύκλιοι	SR3	Η ΣΑ θα ζητήσει από τους ΦΥ των ΣΧ να συμπεριλάβουν στις κατευθυντήριες γραμμές τους, ελέγχους σε σχέση με την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης, όπως π.χ. η σφράγιση των πρωτότυπων τιμολογίων.	ΦΥ	2022
Μητρώο Σύγκρουσης συμφερόντων	SR1	Η εγκύκλιος των ΣΧ να περιλαμβάνει την υποχρέωση υποβολής ετήσιας δήλωσης σύγκρουσης συμφερόντων. Η δήλωση θα πρέπει να υπογράφεται από όλα τα εμπλεκόμενα άτομα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.	ΣΑ και ΔΕΠ	2022
Μητρώο Σύγκρουσης συμφερόντων	SR1	Μητρώο δηλώσεων σύγκρουσης συμφερόντων πρέπει να τηρείται και να ενημερώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.	ΔΕΠ	2022-2023
Μητρώο UBOs	SR3	Η ΔΕΠ μέσω της διαχείρισης του μητρώου δικαιούχων, τελικών αποδεκτών και τελικών πραγματικών δικαιούχων (UBOs), διασφαλίζει την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης ελέγχοντας για νέες συμβάσεις/ επιχορηγήσεις, τακτικά και	ΔΕΠ	2023

		δειγματοληπτικά, οποιεσδήποτε άλλες συμβάσεις στις οποίες συμμετέχει ο ίδιος τελικός αποδέκτης, ανάδοχος ή υπεργολάβος ή πραγματικός δικαιούχος. Για τον σκοπό αυτό, συνεργάζεται με τη Διεύθυνση Πολιτικής Συνοχής και Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου της ΕΕ της ΓΔ Ανάπτυξης, η οποία τηρεί επίσης μητρώο των δικαιούχων, των τελικών αποδεκτών των κρατικών ενισχύσεων και των UBOs των επιχειρησιακών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τα Ταμεία Πολιτικής Συνοχής, καθώς και με το Υπουργείο Οικονομικών για τα εθνικά προγράμματα, ώστε να διασφαλίζεται η αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης. Οι νέες συμβάσεις / κρατικές ενισχύσεις θα επιλεγούν βάσει εκτίμησης κινδύνου.		
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	SR1	Η ΣΑ θα αναλάβει την εκπαίδευση του προσωπικού σχετικά με τη δεοντολογία και την ακεραιότητα και τις συνέπειες σε περίπτωση απουσίας των αρχών αυτών, και σαφείς περιγραφές των συνεπειών που συνδέονται με συγκεκριμένα παραπτώματα.	ΣΑ ΣΑ	2022-2023
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	SR2	Θα εκπονηθεί εγκύκλιος σχετικά με τις επαληθεύσεις, η οποία θα καλύπτει όλους τους Φορείς Υλοποίησης που διαχειρίζονται σχέδια χορηγιών.	ΔΕΠ	2022-2023
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR1	Εκπαίδευση σχετικά με τη δεοντολογία που θα διοργανωθεί από τη Συντονιστική Αρχή.	ΣΑ	4 ^ο τρίμηνο 2022
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR1	Κατάρτιση για την προώθηση του περί της Προστασίας Προσώπων που Αναφέρουν Παραβάσεις του Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου Νόμου του 2022 (N6(I)/2022) και την επισημοποίηση ενός μηχανισμού πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος.	ΣΑ	2023
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR1	Χρήση του εργαλείου ARACHNE στους οριζόντιους ελέγχους της ΔΕΠ για την αποφυγή της διπλής χρηματοδότησης και των συγκρούσεων συμφερόντων.	ΔΕΠ	3 ^ο /4 ^ο τρίμηνο 2022

Μονάδες εσωτερικού ελέγχου	IR2	Παρακολούθηση της εφαρμογής των λειτουργιών των μονάδων εσωτερικού ελέγχου, εντός των Υπουργείων.	Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου	2024
επαγγελματισμός στις δημόσιες συμβάσεις	IR2	Ο επαγγελματισμός στις δημόσιες συμβάσεις και η ψηφιοποίηση της διαδικασίας ενισχύουν τη διοικητική ικανότητα και τη διαφάνεια.	ΓΛΤΔ (εφαρμογή ή μέτρου του ΣΑΑ)	4 ^ο τρίμηνο 2024
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR3	Εκπαίδευση για την εφαρμογή του περί της Προστασίας Προσώπων που Αναφέρουν Παραβάσεις του Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου Νόμου του 2022 (N6(I)/2022) και την υιοθέτηση ενός μηχανισμού πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος.	ΣΑ	2023
Κατευθυντήριες γραμμές / Εγκύκλιοι	IR4	Νέα εγκύκλιος για τη σύγκρουση συμφερόντων που εξέδωσε η ΔΕΠ η οποία ορίζει τους εκ των υστέρων και τους εκ των προτέρων ελέγχους σύγκρουσης συμφερόντων κατά την εφαρμογή διαδικασιών δημοσίων συμβάσεων και κατά την επιλογή αιτητών στα πλαίσια εφαρμογής σχεδίων χορηγιών.	ΔΕΠ	1 ^ο /2 ^ο τρίμηνο 2022
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR4	Εκπαίδευση για την εφαρμογή του περί της Προστασίας Προσώπων που Αναφέρουν Παραβάσεις του Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου Νόμου του 2022 (N6(I)/2022) και την υιοθέτηση ενός μηχανισμού πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος.	ΣΑ	2023
Εργαλείο ARACHNE	IR4	Η ΔΕΠ θα καθιερώνει δειγματοληπτικό έλεγχο για συμβάσεις υψηλού κινδύνου για να ελέγχει μέσω του εργαλείου ARACHNE τα στοιχεία των προσφερόντων για τις σχέσεις με τους προσφέροντες.	ΔΕΠ	3 ^ο /4 ^ο τρίμηνο 2022
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR6	Εκπαίδευση για την εφαρμογή του περί της Προστασίας Προσώπων που Αναφέρουν Παραβάσεις του Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου Νόμου του 2022 (N6(I)/2022) και την υιοθέτηση ενός μηχανισμού πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος.	ΣΑ	2023

Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	IR7	Εκπαίδευση για την εφαρμογή του περί της Προστασίας Προσώπων που Αναφέρουν Παραβάσεις του Ενωσιακού και Εθνικού Δικαίου Νόμου του 2022 (N6(I)/2022) και την υιοθέτηση ενός μηχανισμού πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος.	ΣΑ	2023
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	CR1	Η ΣΑ θα αναλάβει την εκπαίδευση του προσωπικού σχετικά με τη δεοντολογία και την ακεραιότητα και τις συνέπειες σε περίπτωση απουσίας των αρχών αυτών, και σαφείς περιγραφές των συνεπειών που συνδέονται με συγκεκριμένα παραπτώματα.	ΣΑ	2023
Επισκόπηση εργασιών που ανατίθενται	CR1	Όταν η ΣΑ αναθέτει καθήκοντα σε φορείς παρακολούθησης για την επαλήθευση των οροσήμων και των στόχων, η υλοποίηση της δράσης αυτής θα πρέπει να επισκοπείται ετησίως.	ΣΑ	Ετησίως
Τεχνικές / Διοικητικές Επαληθεύσεις	CR1	Το Υπουργικό Συμβούλιο θα εγκρίνει τον ορισμό Φορέων Τεχνικών Επαληθεύσεων που θα διενεργούν επιτόπιες τεχνικές επαληθεύσεις σε τεχνικά έργα υψηλού κινδύνου που υλοποιούνται από φορείς εκτός της κεντρικής κυβέρνησης.	ΣΑ – ΦΤΕ	3 ^ο /4 ^ο τρίμηνο 2022
Τεχνικές / Διοικητικές Επαληθεύσεις	CR1	Το Υπουργικό Συμβούλιο θα αναθέσει στη ΔΕΠ τη διενέργεια διοικητικών επαληθεύσεων δαπανών έργων υψηλού κινδύνου που υλοποιούνται από φορείς εκτός της κεντρικής κυβέρνησης.	Υπουργικό Συμβούλιο	3 ^ο /4 ^ο τρίμηνο 2022
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	CR2	Η ΣΑ θα αναλάβει την εκπαίδευση του προσωπικού σχετικά με τη δεοντολογία και την ακεραιότητα και τις συνέπειες σε περίπτωση απουσίας των αρχών αυτών, και σαφείς περιγραφές των συνεπειών που συνδέονται με συγκεκριμένα παραπτώματα.	ΣΑ	2023
Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση	CR3	Η ΣΑ θα αναλάβει την εκπαίδευση του προσωπικού σχετικά με τη δεοντολογία και την ακεραιότητα και τις συνέπειες σε περίπτωση απουσίας των αρχών αυτών, και σαφείς περιγραφές των συνεπειών που συνδέονται με συγκεκριμένα παραπτώματα.	ΣΑ	2023

